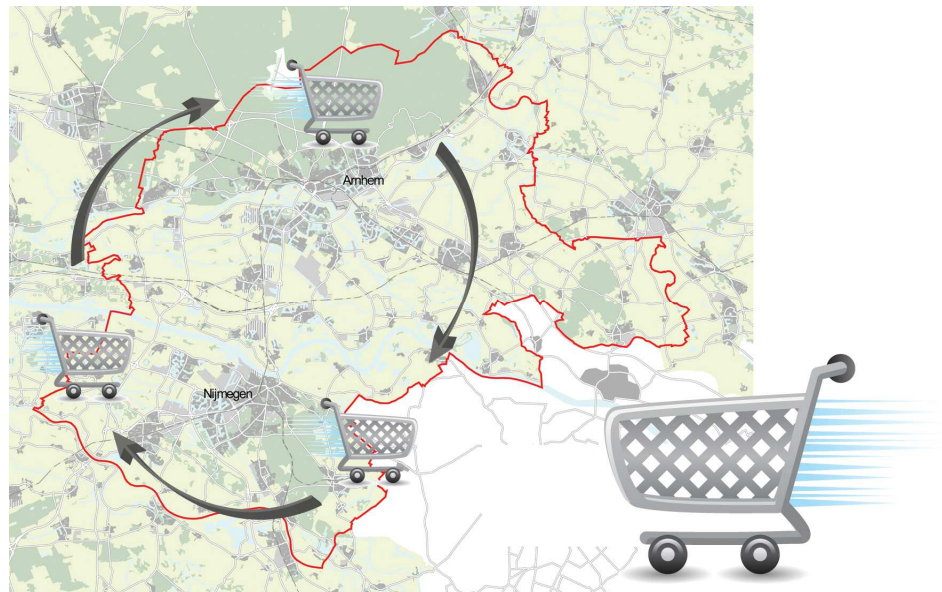

Euregionaal koopstromenonderzoek 2009

Stadsregio Arnhem Nijmegen

Conceptrapport

Datum 28 augustus 2009

Kenmerk VNA055/Gfr.conceptrapport

Eerste versie 1^e versie

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Stadsregio Arnhem Nijmegen, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland en Wirtschaftsförderung Kreis Kleve
Titel rapport	Euregionaal Koopstromenonderzoek 2009 Stadsregio Arnhem Nijmegen
Kenmerk	VNA055/Gfr/----
Datum publicatie	
Projectteam opdrachtgever(s)	de dames E. Verhoeven (Stadsregio Arnhem Nijmegen), J. Nieuwenstein (gemeente Arnhem) en N.Tekath-Kochs (Wirtschaftsförderung Kreis Kleve), de heren P. Hendriks, P. Belo (Kamer van Koophandel), B. Verhoef (gemeente Nijmegen), M. van de Velde (Radboud Universiteit Nijmegen) en H. Kuypers (Wirtschaftsförderung Kreis Kleve)
Projectteam Goudappel Coffeng	mevrouw J. Boxum, de heren P. van Beek, R.J. de Graaf en T. van Huffelen
Projectomschrijving	Onderzoek naar het consumentengedrag in de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Kreis Kleve en omliggende gemeenten
Trefwoorden	Koopstromenonderzoek, consumentengedrag, grensoverschrijdend winkelgedrag, economisch functioneren, bezoekmotief, beoordeling winkelgebieden, combinatiebezoek

Inhoud

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding.....	1
1.2	Koopstromenonderzoek.....	1
1.3	Doelstelling.....	2
2	Onderzoeksopzet.....	3
2.1	Onderzoeksgebied.....	3
2.1.1	Subregio's Stadsregio Arnhem Nijmegen.....	5
2.1.2	Inwoneraantal onderzoeksgebied.....	6
2.2	Vraaganalyse.....	6
2.2.1	Steekproefomvang.....	6
2.2.2	Toelichting onderzoeksmethodiek.....	6
2.2.3	Toevloeiing.....	7
2.3	Artikelgroepen.....	7
2.4	Economisch functioneren.....	8
2.4.1	Bestedingen.....	8
2.4.2	Vloerproductiviteit.....	8
3	Detailhandelsaanbod.....	10
3.1	Omvang winkelaanbod.....	10
3.1.1	Winkelaanbod per subregio.....	11
3.1.2	Winkelaanbod per 1.000 inwoners.....	11
4	Koopstromen.....	13
4.1	Interregionale koopstromen.....	13
4.1.1	Koopstromen binnen Kreis Kleve.....	14
4.1.2	Regionale koopkrachtafvloeiing.....	15
4.1.3	Regionale koopkrachttoevloeiing.....	16
4.1.4	Ontwikkeling interregionale koopstromen.....	17
4.2	Gemeentelijke koopstromen.....	17
4.3	Koopstromen grote winkelgebieden.....	18
4.4	Alternatieve aankoopplaatsen.....	19
5	Economisch functioneren.....	21
5.1	Economisch functioneren gemeenten.....	21
5.2	Economisch functioneren grote winkelgebieden.....	22
5.3	Gerealiseerde omzet per m ²	23
6	Beoordeling en bezoekmotief consument.....	26
6.1	Beoordeling consument.....	26
6.2	Bezoekmotief winkelgebieden.....	27
6.3	Combinatiebezoek met vrijetijdsvoorzieningen.....	28
6.3.1	Met welke voorzieningen.....	29

7	Over en weer: grensoverschrijdend winkelgedrag.....	30
7.1	Over en weer.....	30
7.1.1	Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen.....	31
7.1.2	Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve.....	31
7.2	Bezoekgedrag	32
7.2.1	Bezoekfrequentie.....	32
7.2.2	Meer of minder bezoek	32
7.2.3	Bezoekredenen grensoverschrijdend winkelgedrag.....	32
7.2.4	Gebiedskenmerk reden voor bezoek?	33
7.3	Geen over en weer.....	34
8	Conclusies.....	35

1

Inleiding

De consument in de detailhandel is niet meer voor één gat te vangen. Zo wordt de consument ook in de Stadsregio Arnhem Nijmegen steeds mobieler en welvarender. Ook het aanbod en het locatiebeleid zijn volop in ontwikkeling. Het beleid wordt gedecentraliseerd en de druk op de bestaande winkelstructuur neemt toe. Om zicht te krijgen op deze ontwikkelingen is in 2009 een recent (boven)regionaal koopstromenonderzoek uitgevoerd, inclusief een uitgebreide analyse naar grensoverschrijdend winkelgedrag.

1.1 Aanleiding

In de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn gedateerde koopstromenonderzoeken uit 1995 (Arnhem) en 1999 (euregionaal onderzoek) aanwezig. Door de dynamiek in de detailhandel zijn de resultaten van deze onderzoeken vanzelfsprekend niet meer up to date. Om meer zicht te krijgen op de detailhandel en het consumentengedrag hebben de Stadsregio Arnhem Nijmegen, gemeente Arnhem, gemeente Nijmegen, Kamer van Koophandel Centraal Gelderland en Wirtschaftsförderung Kreis Kleve de handen ineen geslagen. Een goed initiatief om de (grensoverschrijdende) regionale koopstromen in beeld te brengen en in de toekomst te kunnen anticiperen op marktontwikkelingen vanuit beleidsmatig oogpunt.

1.2 Koopstromenonderzoek

Koopstromenonderzoek vormt sinds jaar en dag een essentiële basis voor distributieplanologisch onderzoek, marktanalyses en detailhandelsbeleid. Het koopstromenonderzoek geeft inzicht in het consumentengedrag en in het functioneren van de winkelgebieden. Het koopgedrag van de consument kent enerzijds constanten, maar verandert anderzijds ook continu. Dit veranderende gedrag is onder andere het gevolg van de toenemende mobiliteit, de ontwikkeling van nieuwe en perifere detailhandelsconcentraties, de opkomst van nieuwe concepten, e-commerce/internet en formules en de combinatie van detailhandel- en leisurebezoek. Door deze ontwikkelingen is het koopgedrag van de consument steeds diffuser geworden. Dit maakt het belangrijk te beschikken over een actueel inzicht in het winkelgedrag van de consument. Zodra dergelijke metingen met een bepaalde frequentie worden herhaald, ontstaat een

betrouwbare basis voor detailhandelonderzoek en –beleid, waarmee optimaal wordt ingespeeld op de actuele trends en ontwikkelingen in de detailhandel en in het consumentengedrag.

1.3 Doelstelling

Doelstelling van dit koopstromenonderzoek is inzicht krijgen in het koopgedrag van de consument en het functioneren van winkelgebieden op stadsregionaal niveau. Aangevuld met een gefundeerd inzicht in grensoverschrijdend koopgedrag. De doelstelling is als volgt gedefinieerd:

Het verkrijgen van inzicht in het ruimtelijk gedrag ten aanzien van de bovenlokale aankoopplaatsen en het economisch functioneren van winkelgebieden, op een zodanige wijze dat herhaling van het onderzoek over vijf jaar kan plaatsvinden.

Kort gezegd moet in het onderzoek inzicht worden verkregen in de volgende drie onderdelen:

- inzicht in het winkelgedrag van consumenten in de regio (= vraaganalyse);
- inzicht in de positionering van de winkelcentra in de regio (= aanbodanalyse);
- inzicht in het economisch perspectief van winkelcentra in de regio (= economische analyse).

De grensoverschrijdende component van het onderzoek komt tot uitdrukking in vragen zoals, waar Nederlanders en Duitsers binnen de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de Kreis Kleve kopen en wat hun specifieke bezoekmotieven en bezoekredenen zijn, om grensoverschrijdende aankopen te doen.

Tevens willen de opdrachtgevers gezien het grensoverschrijdende karakter van dit koopstromenonderzoek inzicht krijgen in de volgende resultaten:

1. Grensoverschrijdende koopstromen in beeld brengen, met name bezoekmotieven;
2. Inzicht krijgen in de vraag hoe grensoverschrijdende koopstromen bevorderd kunnen worden;
3. Partijen een handvat bieden om de marktruimte voor nieuwe projecten te bepalen.

Dit consumentenonderzoek geeft direct antwoord op ad 1.

2 Onderzoekopzet

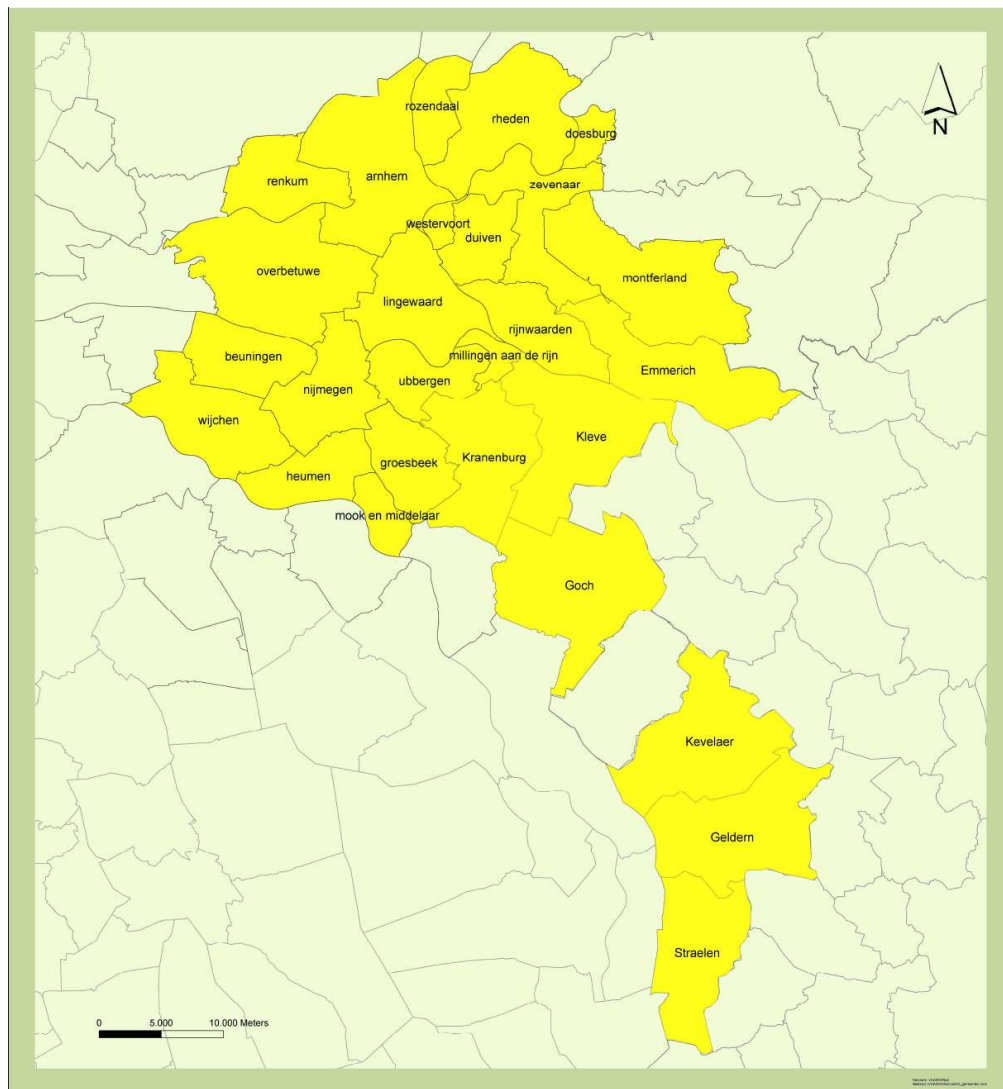
In dit hoofdstuk lichten we de methode van het onderzoek toe. Wij gaan achtereenvolgens in op het onderzoeksgebied, de steekproefomvang, de enquête-methodiek en de manier van analyseren van het economisch functioneren.

2.1 Onderzoeksgebied

Tabel 2.1 en afbeelding 2.1 toont alle 20 herkomstgemeenten in de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de 7 gemeenten in Kreis Kleve waarin geënquêteerd is. Hierbij zijn de belangrijkste aankoopplaatsen gegeven. De kern van het onderzoek richt zich op het in beeld brengen van het consumentengedrag in dit gebied.

Gemeente	Aankoopplaatsen	Gemeente	Aankoopplaatsen
Nederland		Overbetuwe	Elst Centrum
Arnhem	Binnenstad Arnhem Winkelcentrum Kronenburg Winkelcentrum Presikhaaf Woonboulevard Elden Lelycentre	Renkum	Zetten Centrum De Aam Elst Oosterbeek Centrum Renkum Centrum
Beuningen	Beuningen Centrum Shoppingpark De Heuve	Rheden	Dieren Centrum Velp Centrum Rheden Centrum
Duiven	Duiven Centrum Nieuwgraaf Duiven	Rijnwaarden	
Doesburg	Doesburg Centrum	Rozendaal	
Groesbeek	Groesbeek Centrum	Ubbergen	
Heumen		Westervoort	Westervoort Centrum
Lingewaard	Huissen Centrum Bemmel Centrum Pannenhuis Huissen	Wychen	Wijchen Centrum Woondrôme Wijchen
Millingen aan de Rijn		Zevenaar	Zevenaar Centrum Hengelder Zevenaar Meubelstraat Zevenaar
Montferland	Didam Centrum		
Mook en Middelaar		Gemeinde	
Nijmegen	Binnenstad Nijmegen Winkelcentrum Dukenburg Woonboulevard Novium	Kleve	Stadt Kleve
		Emmerich	Stadt Emmerich
		Goch	Stadt Goch
		Kevelaer	Stadt Kevelaer
		Geldern	Stadt Geldern
		Straelen	Stadt Straelen
		Kranenburg	Stadt Kranenburg

Tabel 2.1: Overzicht deelnemende gemeenten en aankoopplaatsen

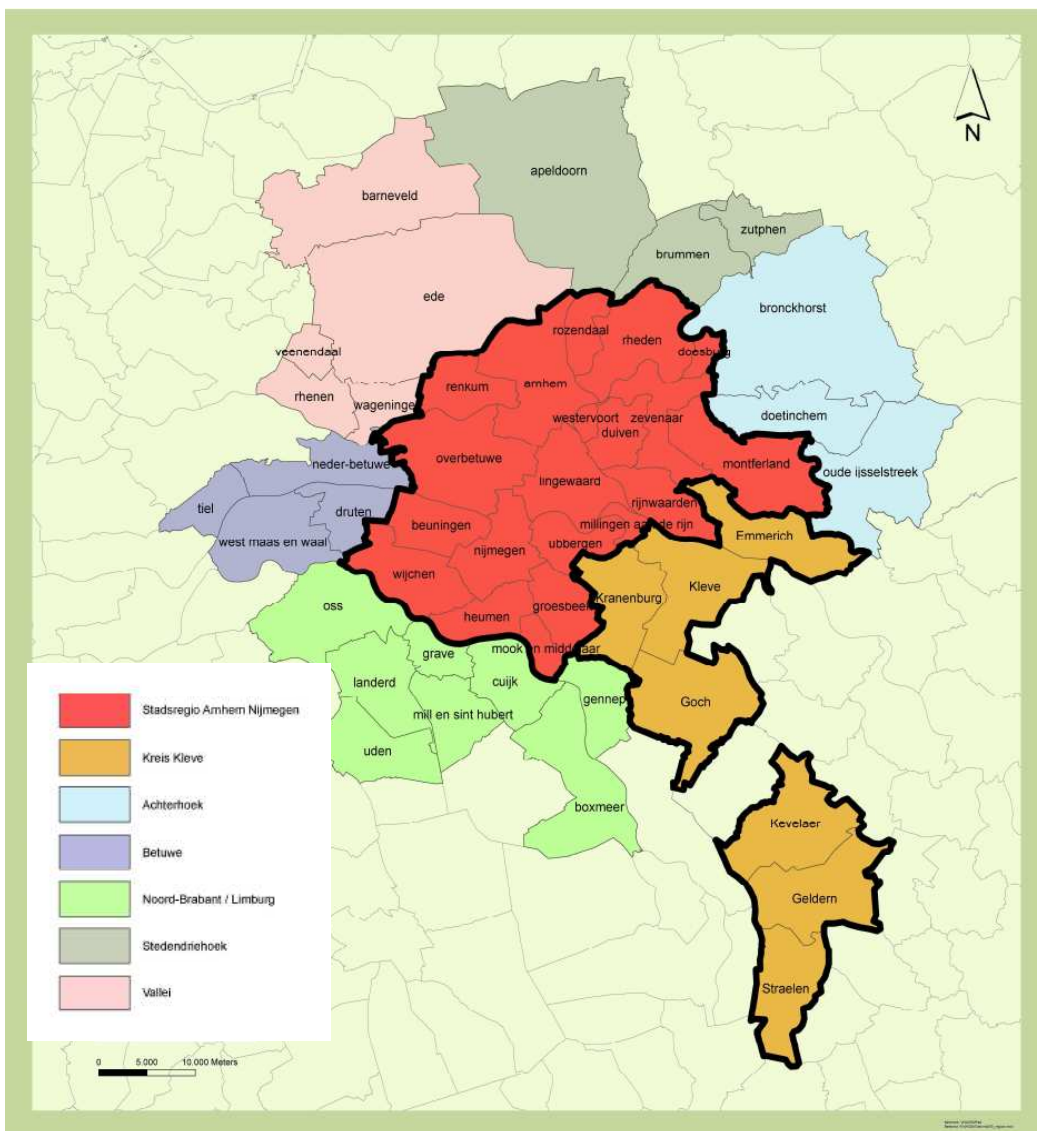
Afbeelding 2.1: Kaart kernonderzoeksgebied Stadsregio Arnhem Nijmegen/Kreis Kleve

Om de koopkrachtoriëntatie vanuit de omliggende regio op de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve te bepalen zijn 5 deelgebieden benoemd waar eveneens enquêtes zijn afgenomen. Deze deelgebieden zijn getoond in tabel 2.2 en afbeelding 2.2.

Gebied	Gemeenten	Gebied	Gemeenten
1. Stedendriehoek	Apeldoorn Brummen Zutphen	4. Betuwe	Tiel Druten West Maas en Waal Neder-Betuwe
2. Vallei	Barneveld	5. Noord- Brabant/Limburg	Boxmeer Gennep Grave Landerd Mill en Sint Hubert Oss Uden Cuijk
3. Achterhoek	Ede Rhenen Veenendaal Wageningen Bronckhorst Doetinchem Oude IJsselstreek		

Tabel 2.2: Overzicht herkomstgebieden buitenring

Afbeelding 2.2: Kaart onderzoeksgebied – Stadsregio Arnhem Nijmegen/Kreis Kleve + omliggende herkomstgebieden (buitenring)

2.1.1 Subregio's Stadsregio Arnhem Nijmegen

De Stadsregio Arnhem Nijmegen is onder te verdelen in een aantal kleinere subregio's. Cijfers over onder meer het winkelgedrag en de omvang van het winkelaanbod worden in de rapportage ook op dit niveau gepresenteerd.

subregio	gemeente	subregio	gemeente
Veluwe	Doesburg	Betuwe	Lingewaard
	Rheden		Overbetuwe
	Rozendaal	Rijk van Nijmegen - West	Nijmegen
	Arnhem		Beuningen
	Renkum		Wijchen
Liemers	Montferland	Rijk van Nijmegen - Oost	Heumen
	Rijnwaarden		Millingen aan de Rijn
	Zevenaar		Ubbergen
	Duiven		Groesbeek
	Westervoort		Mook en Middelaar

Tabel 2.3: Indeling Stadsregio Arnhem Nijmegen naar subregio

2.1.2 Inwoneraantal onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied telt ca. 925.000 inwoners. Aan Nederlandse zijde is het inwoneraantal ca. 725.000 inwoners, in Duitsland ca. 200.000 inwoners. In bijlage 1 van het onderzoek is het inwoneraantal per individuele gemeente opgenomen.

	Aantal inwoners	% in totaal
Stadsregio Arnhem Nijmegen	724.963	78%
Kreis Kleve	200.474	22%
Totaal	925.437	

Tabel 2.4: Inwoneraantal kernonderzoeksgebied

2.2 Vraaganalyse

2.2.1 Steekproefomvang

Voor het koopstromenonderzoek zijn in totaal 7.600 geslaagde enquêtes afgenomen. In elk afzonderlijk herkomstgebied zijn ca. 200 enquêtes afgenomen. In een aantal herkomstgebieden is hiervan afgeweken en is de steekproef opgehoogd.

- In de gemeente Arnhem en Nijmegen zijn 1.000 enquêtes afgenomen (elk 5 afzonderlijke herkomstgebieden).
- De gemeentes Heumen+Mook en Middelaar, Millingen aan den Rijn+ Ubbergen en Rheden+Rozendaal zijn als één herkomstgebied gedefinieerd. De steekproef in deze gebieden bedroeg 200 enquêtes
- In de gemeenten Overbetuwe en Zevenaar zijn 400 enquêtes afgenomen.

Herkomstgebied	Aantal enquêtes
Stadsregio Arnhem Nijmegen	5.250
Kreis Kleve	1.350
Buitenring	1.000
Eindtotaal	7.600

Tabel 2.5: Verdeling steekproef onderzoeksgebied

2.2.2 Toelichting onderzoeksmethodiek

In dit onderzoek is een mixed mode benadering toegepast. Dat wil zeggen dat in het Nederlandse deel enquêtes zijn afgenomen via het Internetpanel van Intomart GfK. De dekking van het panel is dusdanig dat niet in alle herkomstgebieden een representatieve steekproef getrokken kon worden. Bijvoorbeeld omdat er te weinig panelliden in een

herkomstgebied zijn of omdat het panel te weinig leden in een bepaalde leeftijdscategorie bevat.

Om toch het streefaantal enquêtes per herkomstgebied te behalen, met een representatieve verdeling naar geslacht en leeftijd, is aanvullend telefonisch onderzoek verricht met dezelfde vragenlijst.

In het Duitse onderzoeksdeel is volledig gebruik gemaakt van telefonisch onderzoek. De vragenlijst is hiervoor vertaald in het Duits afgenomen door medewerkers van Intomart GfK in Nürnberg¹.

2.2.3 Toevloeiing

Met dit koopstromenonderzoek wordt het consumentengedrag in de gemeenten waarin huishoudens zijn ondervraagd goed in beeld gebracht. Een deel van de koopkracht van buiten het onderzoeksgebied wordt met deze methode niet in beeld gebracht.

Dit kan worden ondervangen door bijvoorbeeld passantenonderzoek in een aantal grote winkelcentra af te nemen. In dit onderzoek is echter gekozen de toevloeiing van buiten het onderzoeksgebied te baseren op bestaand onderzoek.

De koopkrachttoevloeiing richting de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve van buiten het onderzoeksgebied is herleid uit bestaand onderzoek. Hiervoor is gebruik gemaakt van de binnenstadsonderzoeken in Arnhem en Nijmegen en de rapportage 'Grenzeloos winkelen 2007'². Gegevens over het binnenstadbezoek in Arnhem en Nijmegen is verkregen door bezoekers in de binnenstad te ondervragen (passantenonderzoek).

2.3 Artikelgroepen

De vragenlijst is specifiek ingegaan op een zevental artikelgroepen, waarbij gevraagd is waar de consument de verschillende artikelgroepen koopt. Naast de dagelijkse artikelen, bestaande uit levensmiddelen en persoonlijke verzorging, zijn zes artikelgroepen in de niet-dagelijkse sector onderscheiden.

	artikelgroep
Dagelijks	Dagelijks
Niet-dagelijks	Mode en luxe artikelen
Niet-dagelijks	Huishoudelijke artikelen
Niet-dagelijks	Elektronica
Niet-dagelijks	Woninginrichting
Niet-dagelijks	Doe-het-zelf
Niet-dagelijks	Bloemen, planten en tuinartikelen

Tabel 2.6: Overzicht artikelgroepen

¹ De inzet van de mixed mode benadering heeft ertoe geleid dat de beantwoording van de vragen over bezoekredenen en het bezoekmotief in Nederland licht afwijken van Duitsland. Met enquëtering via het internet worden alle bezoekredenen gepresenteerd om voor een bepaald winkelgebied te kiezen. Internet respondenten zijn daardoor eerder geneigd meerdere bezoekredenen te benoemen. Dit in tegenstelling tot de respondenten die de enquête per telefoon worden afgenomen. De keuzemogelijkheden worden niet voorgelezen en de respondent benoemt uiteindelijk minder motieven.

² Onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Kamers van Koophandel Zuid-Limburg en Limburg-Noord, gemeenten Heerlen, Maastricht, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray en Weert en de provincie Limburg.

2.4 Economisch functioneren

Door de uitkomsten van het consumentenonderzoek te combineren met aanbodgegevens van winkelcentra en gemeenten is het mogelijk uitspraken te doen over het economisch functioneren. De confrontatie van 'vraag' en 'aanbod' geeft aan hoe de winkels gemiddeld functioneren. De analyse van het economisch functioneren beginnen wij met het vaststellen van het bestedingspotentieel van de individuele gemeenten door het aantal inwoners te vermenigvuldigen met de gemiddelde detailhandelsbestedingen.

De gemeten koopkrachtbindingscijfers geven vervolgens aan welk deel van de bestedingen in de 'eigen' gemeente wordt uitgegeven en hoeveel er afvloeit naar aankoopplaatsen buiten de eigen gemeente of regio. Omgekeerd vloeien er ook bestedingen naar een gemeente toe, afkomstig van consumenten die woonachtig zijn buiten de betreffende gemeente. Door de gebonden bestedingen en bestedingen vanbuiten een gebied bij elkaar op te tellen wordt de gerealiseerde omzet *bij benadering* vastgesteld. Dit kan voor individuele winkelgebieden, gemeenten en regio's als totaal.

Deze omzetcijfers zeggen nog niets over het economisch functioneren van deze gebieden. Winkelcentra met een omvangrijk aanbod halen in de regel een hogere omzet dan centra met een beperkt aanbod. Daarom zetten wij de gerealiseerde omzet af tegen het winkelaanbod. De omzet wordt gedeeld door het aantal m² winkeloppervlak (wvo). Deze omzet/m² wvo (vloerproductiviteit) geeft aan hoe de winkels in een winkelgebied, gemeente of regio gemiddeld functioneren. Hiermee maken wij onderscheid naar de dagelijkse en niet-dagelijkse sector.

2.4.1 Bestedingen

Voor het bepalen van het bestedingspotentieel per gemeente gaan wij uit van de gemiddelde bestedingen in de dagelijkse en niet-dagelijkse sector. Hiervoor hebben wij een onderscheid gemaakt in de dagelijkse en niet-dagelijkse sector alsmede in Duitsland en Nederland. Uit de analyse blijkt dat de gemiddelde bestedingen in Duitsland enigszins hoger liggen dan in Nederland en dat consumenten meer besteden aan niet-dagelijkse artikelen dan aan dagelijkse artikelen.

	Duitsland	Nederland
Dagelijks	€ 2.654	€ 2.210
Niet-dagelijks	€ 2.876	€ 2.690
Totaal	€ 5.530	€ 4.900

Bron: Nederland: HBD (2009), Duitsland: European Retail Handbook 2007/2008 bewerking Goudappel Coffeng

Tabel 2.7: Consumentenbestedingen per inwoner per jaar (exclusief BTW)

2.4.2 Vloerproductiviteit

Door de omzet die wordt behaald in een gemeente of winkelgebied af te zetten tegen de omvang van het winkelaanbod ontstaat inzicht in de omzet die per m² winkelvloeroppervlak wordt behaald.

In tabel 2.7 is de gemiddelde detailhandelsomzet per m² opgenomen.

	Omzet/m ² wvo
Dagelijks	€ 6.380
Niet-dagelijks	€ 2.000
Totaal	€ 2.900

Bron: Nederland: HBD (2009)

Tabel 2.8: Gemiddelde detailhandelsomzet per m² wvo (exclusief BTW)

Deze omzet/m² wvo (vloerproductiviteit) geeft aan hoe de winkels in een winkelgebied, gemeente of regio gemiddeld genomen functioneren. De cijfers in tabel 2.7 tonen de gemiddelde behaalde omzet in Nederland.

Per winkelgebied varieert de omzet die behaald wordt per m² wvo. Centrumgebieden behalen over het algemeen hogere omzetten. Op perifere locaties met veel grootschalige winkelvoorzieningen ligt de gemiddelde omzet per m² wvo juist weer lager.

3

Detailhandelsaanbod

In dit hoofdstuk wordt op gemeenteniveau het aanwezige detailhandelsaanbod gegeven. Eerst wordt ingegaan op de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve, waarbij ook het aanbod per 1.000 inwoners wordt benoemd. Vervolgens behandelen wij globaal het aanbod in de buitenring.

3.1 Omvang winkelaanbod

In de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn ongeveer 4.400 winkels gevestigd met een totale omvang van meer dan 1,1 miljoen m² vvo. De niet-dagelijkse sector herbergt 3.200 winkels en 900.000 m², terwijl de dagelijkse sector circa 1.200 winkels en 240.000 m² bevat. De gemeenten met de meeste voorzieningen zijn Arnhem en Nijmegen.

Gemeente	dagelijks		niet-dagelijks		totaal	
	aantal winkels	m ² vvo	aantal winkels	m ² vvo	aantal winkels	m ² vvo
Arnhem	272	55.200	815	228.700	1.087	283.900
Beuningen	35	8.600	103	46.700	138	55.300
Doesburg	22	4.400	59	9.400	81	13.800
Duiven	31	6.600	75	67.700	106	74.400
Groesbeek	24	6.600	59	19.800	83	26.400
Heumen	26	6.300	64	27.900	90	34.200
Lingewaard	63	13.500	166	48.700	229	62.100
Millingen aan De Rijn	7	1.600	18	3.000	25	4.600
Montferland	72	12.000	114	30.400	186	42.500
Mook en Middelaar	9	1.800	14	1.500	23	3.300
Nijmegen	277	51.500	797	178.700	1.074	230.200
Overbetuwe	55	13.200	197	60.600	252	73.800
Renkum	53	10.400	121	15.700	174	26.100
Rheden	79	16.000	191	33.800	270	49.900
Rijnwaarden	22	2.700	24	2.500	46	5.200
Ubbergen	15	2.700	10	1.000	25	3.700
Westervoort	20	4.800	34	6.600	54	11.400
Wijchen	54	10.500	197	59.300	251	69.800
Zevenaar	47	10.400	150	63.700	197	74.100
Totaal Stadsregio						
Arnhem Nijmegen	1.183	238.900	3.208	906.000	4.391	1.144.900

Bron: Locatus Verkenner, 2009

Tabel 3.1: Detailhandelsaanbod per gemeente Stadsregio Arnhem Nijmegen

In bijlage 2 is per afzonderlijke gemeente het winkelaanbod per branche gepresenteerd.

3.1.1 Winkelaanbod per subregio

Binnen de verschillende subregio's in de Stadsregio Arnhem Nijmegen varieert de omvang van het winkelaanbod. In de subregio's Veluwe en Rijk van Nijmegen – West is het meeste winkelaanbod gevestigd. Dit zijn ook de subregio's waar de steden Arnhem en Nijmegen toe behoren. In de subregio Rijk van Nijmegen – Oost is het minste winkelaanbod gevestigd.

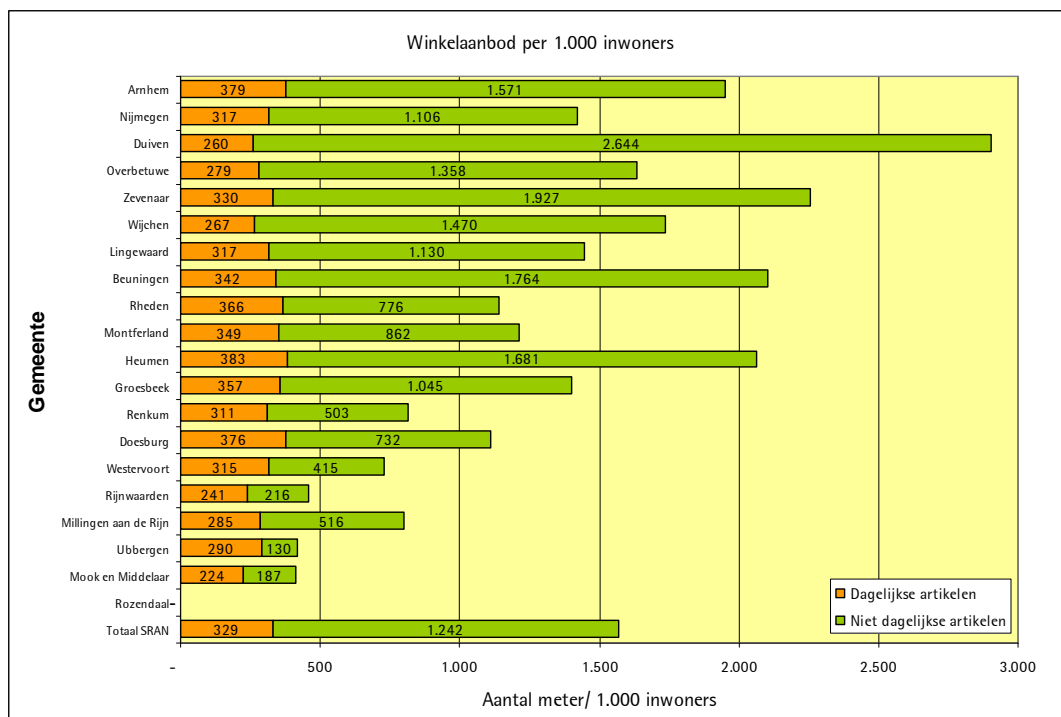
	Betuwe		Liemers		Rijk van Nijmegen – Oost		Rijk van Nijmegen – West		Veluwe		Totaal	
	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo
Dagelijkse artikelen	118	26.700	192	36.500	55	12.700	392	77.000	426	85.900	1.183	238.900
Mode & Luxe	135	18.600	140	24.100	27	4.700	485	89.700	542	122.900	1.329	260.100
Vrije Tijd	32	5.600	42	8.900	10	1.400	143	29.700	147	27.000	374	72.500
In en om het huis	178	80.900	198	134.600	59	18.800	444	180.400	398	124.800	1.277	539.600
Overige detailhandel	18	4.200	17	3.400	5	400	89	12.700	99	13.000	228	33.700
Totaal	481	136.000	589	207.500	156	38.000	1.553	389.500	1.612	373.600	4.391	1.144.800

Bron: Locatus Verkenner, 2009

Tabel 3.2: Detailhandelsaanbod per subregio Stadsregio Arnhem Nijmegen

3.1.2 Winkelaanbod per 1.000 inwoners

Door het winkelaanbod per 1.000 inwoners te presenteren kan de omvang van de winkels in perspectief worden geplaatst en kan het aanbod per gemeente eenvoudig onderling worden vergeleken.

Afbeelding 3.1: Winkelaanbod per 1.000 inwoners (Nederland)

- Een analyse van winkelomvang per 1.000 inwoners laat zien dat in de Stadsregio Arnhem Nijmegen het aanbod per 1.000 inwoners circa 1.570 m² bedraagt. De dagelijkse sector bedraagt 330 m² per 1.000 inwoners, de niet-dagelijkse sector 1.240 m². Dit komt bijna overeen met het landelijk gemiddelde
- Uit afbeelding 3.1 blijkt dat het aanbod per 1.000 inwoners nogal verschilt per gemeente. In de gemeenten Duiven hebben de inwoners keus uit de meeste winkelmeters. Het ruime aanbod op de locatie Nieuwgraaf (o.a. Ikea en Praxis & Tuin) is de reden van dit ruime aanbod.
- Ook in de gemeenten, Zevenaar, Beuningen, Heumen en Arnhem is nogal een fors aanbod per 1.000 inwoners. Dit wordt verklaard door de vestiging van een meerdere grootschalige woonwinkels, bouwmarkten of tuincentra in deze gemeenten. In gemeenten als Mook en Middelaar, Ubbergen en Rijnwaarden zijn relatief weinig winkelmeters per 1.000 inwoner aanwezig. Het hier gevestigde winkelaanbod richt primair op de eerste basisbehoeften van de consument.
- In de gemeente Rozendaal zijn geen winkelvoorzieningen gevestigd.

4 Koopstromen

In dit hoofdstuk zijn de koopstromen gepresenteerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar koopstromen voor dagelijkse- en niet-dagelijkse artikelen.

4.1 Interregionale koopstromen

Tabel 4.1. toont de regionale koopkrachtbinding³ voor de dagelijkse aankopen binnen de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Dagelijkse aankopen worden over het algemeen dicht bij huis gedaan, consumenten zijn niet bereid hiervoor grote afstanden af te leggen. Ook dit onderzoek toont dat weer aan.

Bestemming ↓	Stadsregio Arnhem		Rijk van Nijmegen - Nijmegen -						
	Nijmegen	Kreis Kleve	Veluwe*	Liemers	Betuwe	West	Oost	Randzone	
Stadsregio Arnhem									
Nijmegen	94%	1%	95%	92%	94%	95%	88%	1%	
Kreis Kleve	2%	92%	1%	2%	2%	2%	5%	1%	
Veluwe*	32%	0%	95%	4%	10%	0%	0%	1%	
Liemers	15%	0%	1%	87%	1%	0%	0%	0%	
Betuwe	11%	0%	0%	0%	82%	1%	0%	0%	
Rijk van Nijmegen - West	30%	0%	0%	0%	2%	93%	10%	1%	
Rijk van Nijmegen - Oost	7%	0%	0%	0%	0%	0%	78%	0%	
Randzone**	3%	1%	1%	3%	1%	2%	3%	89%	
Elders Nederland/Duitsland	1%	6%	2%	4%	2%	2%	4%	9%	

* Zie voor indeling subregio's paragraaf 2.1.1

** Zie voor indeling randzone paragraaf 2.1, tabel 2.2

Tabel 4.1: Koopstromen dagelijkse artikelen Stadsregio Arnhem Nijmegen/Kreis Kleve

In de Stadsregio Arnhem Nijmegen doet 94% van de inwoners de dagelijkse aankopen bij een van de regionale winkeliers. Binnen de verschillende subregio's in de stadsregio zijn duidelijke verschillen waarneembaar. Hoog is de binding met 95% in de subregio 'Veluwe'. In de subregio Rijk van Nijmegen-Oost daarentegen wordt van alle subregio's de minste dagelijkse koopkracht lokaal gebonden (78%) Vanuit deze subregio vloeit veel koopkracht af naar de naastgelegen subregio Rijk van Nijmegen - Oost.

³ Vanwege afrondingsverschillen sommeren de cijfers niet altijd exact tot 100%

In de Kreis Kleve is de regionale koopkrachtbinding voor de dagelijkse goederen met 92% vergelijkbaar met de dagelijkse koopkrachtbinding in de Stadsregio Arnhem Nijmegen. De koopkrachtafvloeiing naar Nederland bedraagt ca. 2%, waarvan de circa de helft afvloeit naar dagelijkse winkels in de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Bestemming↓	Stadsregio Arnhem		Rijk van Nijmegen - Nijmegen -					
	Nijmegen	Kreis Kleve	Veluwe	Liemers	Betuwe	West	Oost	Randzone
Stadsregio Arnhem								
Nijmegen	87%	3%	87%	77%	90%	89%	87%	8%
Kreis Kleve	1%	67%	1%	1%	1%	1%	3%	1%
Veluwe*	33%	1%	75%	21%	35%	3%	3%	2%
Liemers	14%	1%	9%	55%	6%	3%	3%	2%
Betuwe	6%	0%	2%	0%	39%	1%	0%	0%
Rijk van Nijmegen - West	30%	1%	1%	0%	10%	80%	50%	3%
Rijk van Nijmegen - Oost	3%	0%	0%	0%	0%	2%	32%	0%
Randzone**	7%	1%	7%	16%	4%	7%	5%	75%
Elders Nederland/Duitsland	5%	28%	5%	6%	5%	3%	5%	17%

* Zie voor indeling subregio's paragraaf 2.1.1

** Zie voor indeling randzone paragraaf 2.1, tabel 2.2

Tabel 4.2: Koopstromen niet-dagelijkse artikelen Stadsregio Arnhem Nijmegen/Kreis Kleve

Voor niet-dagelijkse aankopen of winkelen zijn consumenten minder georiënteerd op het lokale aanbod. Als gevolg van het toenemende aanbod en ook de mobiliteit is het aankooppatroon van consumenten zeer diffuus. Toch zo blijkt uit de analyse zijn consumenten voor het winkelen grotendeels op het (sub)regionale aanbod georiënteerd.

Specifiek voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen is de regionale koopkrachtbinding vastgesteld op 87%. Evenals bij de dagelijkse artikelen varieert de koopkrachtbinding voor de niet-dagelijkse goederen aan de subregio's sterk. Het hoogst is de koopkrachtbinding met 80% in de subregio Rijk van Nijmegen – West. Ook in de subregio 'Veluwe' is de koopkrachtbinding relatief hoog. Uit de tabel blijkt ook dat deze 2 subregio's relatief consumenten uit de omliggende subregio's aan zich weet te binden.

Daarnaast vloeit ca. 5% van de regionale koopkracht voor de niet-dagelijkse artikelen af naar grote plaatsen buiten het onderzoeksgebied (elders Nederland/Duitsland). Uit de analyse blijkt dat de koopkrachtorientatie vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen op Kreis Kleve zich beperkt tot 1%. Dit is minder dan de oriëntatie voor de dagelijkse aankopen, die circa 2% bedraagt.

In de Kreis Kleve is de regionale binding voor winkelen met 67% enigszins beperkt.

4.1.1 Koopstromen binnen Kreis Kleve

In de hiernavolgende 2 tabellen zijn de intergemeentelijke koopstromen, oftewel de koopstromen tussen de gemeinden in de Kreis Kleve weergegeven.

Bestemming↓	Emmerich						
	Kleve am Rhein	Geldern	Goch	Kevelaer	Kranenburg	Straelen	
Kleve	94%	5%	0%	11%	2%	44%	
Emmerich	1%	85%	0%	0%	0%	0%	
Geldern	0%	0%	83%	0%	6%	4%	
Goch	1%	0%	0%	87%	1%	0%	

Bestemming↓	Herkomst→						
	Emmerich						
	Kleve	am Rhein	Geldern	Goch	Kevelaer	Kranenburg	Straelen
Kleve	94%	5%	0%	11%	2%	44%	1%
Kevelaer	0%	0%	0%	1%	81%	0%	0%
Kranenburg	1%	0%	0%	0%	0%	54%	0%
Straelen	0%	0%	2%	0%	0%	0%	90%
Anders Duitsland	4%	9%	14%	2%	9%	2%	6%

Tabel 4.3: Koopstromen dagelijkse artikelen Kreis Kleve

Bestemming↓	Herkomst→						
	Emmerich						
	Kleve	am Rhein	Geldern	Goch	Kevelaer	Kranenburg	Straelen
Kleve	78%	28%	1%	24%	7%	66%	1%
Emmerich	1%	45%	0%	0%	0%	0%	0%
Geldern	1%	0%	49%	2%	13%	0%	11%
Goch	2%	1%	1%	49%	3%	1%	0%
Kevelaer	1%	0%	4%	1%	49%	1%	2%
Kranenburg	0%	0%	0%	0%	0%	10%	0%
Straelen	0%	0%	3%	0%	1%	1%	38%
Anders Duitsland	18%	26%	42%	25%	29%	21%	48%

Tabel 4.4: Koopstromen niet-dagelijkse artikelen Kreis Kleve

4.1.2 Regionale koopkrachtafvoer

Zoals uit voorgaande paragraaf bleek, worden niet alle detailhandelsbestedingen bij winkeliers in de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve besteed. Een deel van de koopkracht vloeit af naar omliggende winkelgebieden. In tabel 4.5 is de koopkrachtafvoer gepresenteerd.

Dagelijkse artikelen

De afvoer voor dagelijkse artikelen vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen bedraagt circa 6%. Hiervan vloeit circa 2% van de koopkracht af naar Kreis Kleve. Tevens is er enige afvoer naar de aanbieders in de regio Vallei en Achterhoek.

De koopkrachtafvoer voor de dagelijkse artikelen in Kreis Kleve vindt met name plaats naar andere winkelgebieden in Duitsland. Enige koopkrachtafvoer is waargenomen naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen (circa 1%).

Niet-dagelijkse artikelen

Voor niet-dagelijkse aankopen toont de consument meer zwerfgedrag dan voor dagelijkse artikelen. Vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen bedraagt de koopkrachtafvoer naar omliggende gebieden 14%. De afvoer vindt met name plaats naar de regio's Vallei en Achterhoek. De regionale oriëntatie op Kreis Kleve beperkt zich tot 1%. Aankoopplaatsen buiten het onderzoeksgebied die door consumenten relatief veel zijn genoemd zijn onder meer Eindhoven, Amsterdam, Utrecht, Breda en Den Bosch.

In de Kreis Kleve doet 33% van de consumenten de niet-dagelijkse aankopen buiten de Kreis. Hiervan vloeit circa 4% af naar winkelgebieden in Nederland, waarbij winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen het meest zijn genoemd als aankoopplaats. Voor winkelen zijn consumenten uit Kreis Kleve met name ook geïnteresseerd op grotere aankoopplaatsen in Duitsland zoals Oberhausen en Düsseldorf.

Bestemming ↓	Herkomstgebieden →			
	Stadsregio Arnhem Nijmegen		Kreis Kleve	
	Dagelijkse artikelen	Niet –dagelijkse artikelen	Dagelijkse artikelen	Niet –dagelijkse artikelen
Koopkrachtbinding	94%	86%	92%	67%
Koopkrachtafvloeiing	6%	14%	8%	33%
Afvloeiing naar:				
- Stadsregio Arnhem Nijmegen			1%	3%
- Stedendriehoek	0%	1%	0%	0%
- Vallei	1%	2%	0%	0%
- Achterhoek	1%	3%	0%	1%
- Betuwe	0%	0%	0%	0%
- Noord Brabant/Limburg	1%	0%	0%	0%
- Regio Kleve	2%	1%		
Elders Nederland/Duitsland	2%	5%	7%	28%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 4.5: Regionale koopkrachtafvloeiing

4.1.3 Regionale koopkrachttoevoeiing

In dit onderzoek is bewust gekozen om consumenten buiten de Stadsregio Arnhem Nijmegen te bevragen over hun winkelgedrag. Daarmee wordt de toevoeiing van koopkracht van buiten de Stadsregio Arnhem Nijmegen in beeld gebracht. In de hiernavolgende tabel zijn de resultaten van deze analyse weergegeven.

Herkomstgebied ↓	Bestemming →			
	Stadsregio Arnhem Nijmegen		Kreis Kleve	
	dagelijks	Niet-dagelijks	dagelijks	niet-dagelijks
Stadsregio Arnhem Nijmegen	98%	82%	4%	4%
Stedendriehoek	0%	2%	1%	1%
Vallei	0%	4%	0%	0%
Achterhoek	0%	2%	0%	0%
Betuwe	0%	3%	0%	0%
Noord Brabant/Limburg	1%	5%	1%	1%
Regio Kleve	0%	2%	94%	94%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 4.6: Regionale koopkrachttoevoeiing

Stadsregio Arnhem Nijmegen

De omzet voor dagelijkse artikelen van buiten de Stadsregio Arnhem Nijmegen is beperkt. Het percentage toevoeiing bedraagt 2%. Uit de analyse blijkt dat het voornamelijk consumenten uit Noord Brabant/Limburg verantwoordelijk zijn voor de 'vreemde' bestedingen in de stadsregio.

Voor niet dagelijkse artikelen is het percentage koopkrachttoevoeiing beduidend hoger en bedraagt circa 18%. Dit hogere aandeel wordt verklaard door de aantrekkingskracht van bijvoorbeeld de binnensteden van Arnhem en Nijmegen en de locatie Nieuwgraaf in Duiven. Deze hebben een grote aantrekkingskracht op consumenten. De herkomst van de omzet is evenwichtig verdeeld over de verschillende randgebieden.

Kreis Kleve

Voor het onderzoek aan Duitse zijde zijn alleen huishoudens in de Kreis Kleve geënquêteerd. Daarom is in tabel 4.4 alleen koopkrachttoevloeiing vanuit Nederland vastgesteld.

De resultaten voor zowel dagelijkse- als niet-dagelijkse artikelen komen nagenoeg overeen. Circa 6% van de omzet in de Kreis Kleve is in dit geval afkomstig vanuit Nederland, de Stadsregio Arnhem Nijmegen is het belangrijkste herkomstgebied van de 'vreemde' omzet. Gezien de bevolkingsomvang van de Stadsregio Arnhem Nijmegen is dit aandeel goed te verklaren.

4.1.4 Ontwikkeling interregionale koopstromen

In 1999 is voor het laatst onderzoek verricht naar het grensoverschrijdend winkelgedrag in de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve.

Dagelijkse artikelen

Daarin werd voor de dagelijkse aankopen geconcludeerd grensoverschrijdende koopstromen voor *dagelijkse artikelen* op regioniveau slechts een beperkte omvang hebben. Ditzelfde beeld is ook in dit onderzoek waargenomen. Vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen vloeit circa 2% van de koopkracht af naar Kreis Kleve. Andersom vloeit er beperkt koopkracht vanuit Kreis Kleve af naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen, dit percentage bedraagt circa 1%.

Daarmee wijken de uitkomsten van dit onderzoek wel enigszins af van voorgaand onderzoek. Destijds was de koopkrachtafvloeiing vanuit Duitsland groter dan vanuit Nederland.

Winkelen

In 1999 was de afvloeiing van Duitsland op winkelgebieden in Nederland ook groter dan andersom. Ditzelfde patroon is ook dit onderzoeksjaar waargenomen. Waar circa 3% van de koopkracht vanuit Kreis Kleve afvloeit naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen is dat andersom circa 1%.

4.2 Gemeentelijke koopstromen

In tabel 4.5 zijn de koopstromen voor zowel dagelijkse aankopen als winkelen op gemeenteniveau gepresenteerd.

De oriëntatie op het gemeentelijke winkelaanbod varieert sterk. In gemeenten als Arnhem en Nijmegen is de gemeentelijke oriëntatie zeer hoog. Deze gemeenten bieden de consumenten natuurlijk ook een zeer compleet winkelaanbod. Uit het aandeel koopkrachttoevloeiing voor met name winkelen blijkt dat deze gemeenten ook een sterk regionaal verzorgende functie hebben.

Verder blijkt er een nadrukkelijk verband te bestaan tussen enerzijds de omvang en samenstelling van het winkelaanbod en de geografische ligging en anderzijds de hoogte van de gemeentelijke koopkrachtbinding. In gemeenten die bijvoorbeeld tegen Arnhem of Nijmegen aan liggen is de oriëntatie op de eigen gemeente relatief beperkt. Het aanbod in deze gemeenten is ook op de vraag afgestemd en voorziet de consument primair in de basisbehoeften.

Gemeente	Dagelijkse aankopen		Winkelen	
	Binding	Toevloeiing	Binding	Toevloeiing
Arnhem	96%	12%	84%	54%
Beuningen	89%	16%	48%	40%
Doesburg	98%	18%	37%	22%
Duiven	91%	14%	53%	85%
Groesbeek	74%	20%	42%	30%
Heumen*	65%	14%	39%	52%
Lingewaard	79%	8%	44%	23%
Millingen aan De Rijn*	56%	2%	28%	3%
Montferland	87%	17%	39%	22%
Mook en Middelaar*	23%	11%	4%	18%
Nijmegen	94%	11%	77%	47%
Overbetuwe	85%	8%	47%	30%
Renkum	87%	12%	32%	13%
Rheden*	86%	9%	32%	17%
Rijnwaarden	48%	2%	10%	11%
Ubbergen*	33%	27%	4%	36%
Westervoort	87%	9%	20%	23%
Wijchen	82%	5%	60%	40%
Zevenaar	78%	18%	59%	50%
Rozendaal*	-	-	-	-

* De gemeenten Heumen & Mook en Middelaar, Ubbergen & Millingen aan den Rijn en Rheden & Rozendaal zijn als één herkomstgebied beschouwd. De gepresenteerde cijfers hebben daardoor een lagere betrouwbaarheid dan de overige herkomstgebieden.

Tabel 4.7: Gemeentelijke koopstromen Stadsregio Arnhem Nijmegen

Een vergelijkbaar patroon als in Nederland wordt ook in Kreis Kleve waargenomen. Voor de dagelijkse aankopen zijn consumenten toch voornamelijk lokaal georiënteerd. Voor winkelen toont de consument meer 'zwerfgedrag'.

Gemeente	Dagelijkse aankopen		Winkelen	
	Binding	Toevloeiing	Binding	Toevloeiing
Kleve	94%	27%	78%	38%
Emmerich	85%	9%	45%	2%
Geldern	83%	9%	49%	27%
Goch	87%	3%	49%	12%
Kevelaer	81%	2%	49%	16%
Kranenburg	54%	34%	10%	13%
Straelen	90%	5%	38%	18%

Tabel 4.8: Koopstromen Kreis Kleve

4.3 Koopstromen grote winkelgebieden

Tabel 4.9 toont de gemeentelijke binding en toevloeiing voor de grote aankoopplaatsen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Vooral de stadscentra van Arnhem en Nijmegen trekken relatief veel bezoekers van buitenaf en ook Nieuwgraaf in Duiven heeft een grote aantrekkingskracht.

Stadscentra	Dagelijkse aankopen		Winkelen	
	Binding	Toevloeiing	Binding	Toevloeiing
Arnhem	11%	22%	42%	57%
Nijmegen	12%	25%	46%	40%
Elst	34%	15%	19%	18%
Zevenaar	69%	18%	36%	34%
Wijchen	52%	1%	40%	16%
Dieren	34%	5%	14%	12%
Beuningen	82%	17%	25%	19%
Velp	17%	13%	11%	24%
Duiven	72%	8%	23%	13%
Didam	14%	39%	11%	15%
Groesbeek	50%	16%	21%	15%
Oosterbeek	33%	15%	8%	28%
Doesbeek	67%	16%	25%	27%
Huissen	8%	5%	8%	8%
Renkum	37%	1%	14%	5%
Rheden	13%	5%	3%	0%
Bemmel	33%	17%	7%	4%
Westervoort	67%	8%	13%	11%
Zetten	19%	4%	7%	5%
Stadsdeelcentra	Binding	Toevloeiing	Binding	Toevloeiing
Kronenburg (Arnhem)	16%	16%	11%	34%
Presikhaaf (Arnhem)	12%	9%	5%	43%
Dukenburg (Nijmegen)	13%	7%	11%	19%
Grootschalige winkellocaties	Binding	Toevloeiing	Binding	Toevloeiing
Woonboulevard Elden (Arnhem)			9%	23%
Woonboulevard Novium (Nijmegen)			4%	29%
Woondrôme Wijchen (Wijchen)			3%	70%
Nieuwgraaf Duiven (Duiven)			22%	88%
De Aam Elst (Overbetuwe)			14%	42%
Pannenhuis Huissen (Lingewaard)			12%	27%
Hengelder Zevenaar (Zevenaar)			5%	65%
Shoppingpark de Heuve (Beuningen)			18%	57%
Meubelstraat Zevenaar (Zevenaar)			11%	53%
Lelycentre Arnhem (Arnhem)	7%	29%	2%	45%

Tabel 4.9: Koopstromen grote aankoopplaatsen Stadsregio Arnhem Nijmegen

4.4 Alternatieve aankoopplaatsen

Consumenten zijn voor aankopen niet alleen op traditionele winkelvoorzieningen georiënteerd. Bekende aankoopkanalen buiten de traditionele winkels zijn onder meer de warenmarkt en postorderbedrijven. Natuurlijk neemt internet ook een steeds belangrijkere positie in bij de aanschaf van nieuwe artikelen. In de hiernavolgende tabel is aangegeven welk deel van de respondenten de aankopen buiten de traditionele winkelgebieden doet.

	Herkomstgebied			
	Stadsregio Arnhem Nijmegen		Kreis Kleve	
	dagelijks	winkelen	dagelijks	winkelen
postorder	0%	1%	0%	5%
internet	0%	5%	0%	5%
warenmarkt	0%	0%	0%	0%
winkelaankopen	100%	94%	100%	91%

Tabel 4.10: alternatieve aankoopplaatsen

Opvallend is dat consumenten uit Kreis Kleve relatief meer kopen via bijvoorbeeld postorder bedrijven als consumenten uit Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Tevens opvallend is dat 5% van de respondenten heeft aangegeven artikelen via het internet te kopen. In voorgaande consumentenonderzoeken, bijvoorbeeld in de Randstad (2004) en Overijssel (2005) bedroeg dit percentage circa 1 - 2%.

De warenmarkt is als aankoopplaats zeer beperkt genoemd. Uit andere grootschalige consumentenonderzoeken is bekend dat ook juist via dit aankoopkanaal met name dagelijkse goederen worden gekocht. Dit beeld is niet waargenomen in dit onderzoek. Uit bijvoorbeeld de binnenstadsmonitor Arnhem 2008 blijkt dat het marktbezoek weldegelijk enige omvang heeft.

5 Economisch functioneren

Door de resultaten van het consumentenonderzoek te combineren met cijfers over bestedingen is indicatief inzicht verkregen in de omzet die per herkomstgebied en aankoopplaats wordt gerealiseerd. In dit hoofdstuk worden de resultaten van deze analyse gepresenteerd.

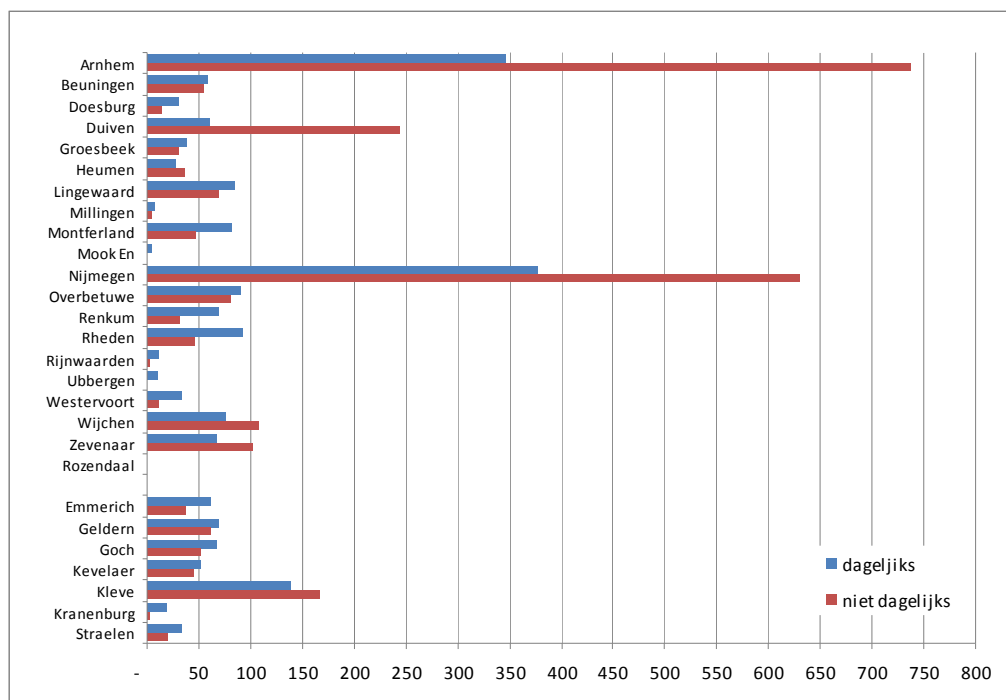
5.1 Economisch functioneren gemeenten

De winkelomzet die winkelgebieden genereren wordt onder meer bepaald door het inwoneraantal, de samenstelling en omvang van het winkelaanbod en de geografische ligging. In de hiernavolgende afbeelding is de indicatieve omzet van de winkelvoorzieningen op gemeente niveau gepresenteerd.

Logischerwijs behaalt het winkelaanbod in de gemeenten Arnhem en Nijmegen de meeste omzet. Zoals ook al in hoofdstuk 3 is vastgesteld is het winkelaanbod in deze 2 gemeenten veruit het grootst.

In de gemeente Duiven is de omzet die wordt behaald in de niet-dagelijkse sector zeer hoog. Het ruime winkelaanbod op de locatie Nieuwgraaf (onder meer Ikea is hier gevestigd) draagt hier in positieve zin zeker aan bij.

Van de Duitse herkomstgebieden wordt in de gemeente Kleve de hoogste omzet behaald, zowel in de dagelijkse artikelen als bij winkelen.

Afbeelding 5.1: winkelomzet per gemeente Stadsregio Arnhem Nijmegen/Kreis Kleve

5.2 Economisch functioneren grote winkelgebieden

In tabel 5.1 is voor de grote winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen de winkelomzet, voor zowel dagelijkse goederen als winkelen bepaald.

Centrumgebieden

- De binnensteden van Arnhem en Nijmegen weten veruit de meeste omzet te behalen. Beide binnensteden hebben een zeer uitgebreid winkelaanbod en hebben daarmee een sterke aantrekkingskracht op de consument. De indicatieve omzet voor winkelen onderschrijft dit.
- In de overige centrumgebieden zijn de indicatieve omzetten beduidend lager. Uit de analyse naar het ruimtelijk winkelgedrag is reeds aangetoond dat de kleinere gemeenten, en daarmee stadscentra in de Stadsregio Arnhem Nijmegen veel koopkracht zien afvloeien voor met name winkelen naar bijvoorbeeld Arnhem en Nijmegen.
- De behaalde omzetten in deze centra zijn veelal voor dagelijkse aankopen hoger dan voor winkelen.

Stadsdeelcentra

- De Stadsregio Arnhem Nijmegen telt 3 stadsdeelcentra. De drie centra behalen relatief hoge omzetten. Zeker wanneer dit wordt vergeleken met de centrumwinkelgebieden in de regio
- Dat de centra ook een duidelijk recreatieve functie hebben blijkt uit de behaalde omzetten voor winkelen. Deze omzetten zijn hoger of vergelijkbaar met de behaalde omzetten voor dagelijkse aankopen

Grootschalige winkellocaties

- De omzetten op grootschalige winkellocaties lopen sterk uiteen.
- Uitschieter aan de bovenzijde is de locatie Nieuwgraaf in Duiven.

Stadscentra	omzet dagelijks	omzet winkelen
Arnhem	45	377
Nijmegen	55	333
Elst	39	27
Zevenaar	59	47
Wijchen	46	51
Dieren	35	19
Beuningen	55	21
Velp	19	17
Duiven	44	18
Didam	18	12
Groesbeek	25	13
Oosterbeek	27	10
Doesbeek	20	11
Huissen	8	10
Renkum	26	13
Rheden	14	4
Bemmel	39	9
Westervoort	25	6
Zetten	20	9
<u>Stadsdeelcentra</u>		
Kronenburg (Arnhem)	60	64
Presikhaaf (Arnhem)	42	34
Dukenburg (Nijmegen)	50	59
<u>Grootschalige winkellocaties</u>		
Woonboulevard Elden (Arnhem)	-	45
Woonboulevard Novium (Nijmegen)	-	24
Woondrôme Wijchen (Wijchen)	-	11
Nieuwgraaf Duiven (Duiven)	-	126
De Aam Elst (Overbetuwe)	-	29
Pannenhuis Huissen (Lingewaard)	-	20
Hengelder Zevenaar (Zevenaar)	-	12
Shoppingpark de Heuve (Beuningen)	-	29
Meubelstraat Zevenaar (Zevenaar)	-	20
Lelycentre Arnhem (Arnhem)	31	13

Tabel 5.1: Indicatieve omzet grootste winkelgebieden (in miljoen euro)

5.3 Gerealiseerde omzet per m²

In tabel 5.2 is de gerealiseerde omzet per m² vwo gegeven voor de belangrijkste winkelgebieden exclusief BTW. De gerealiseerde omzetten verschillen tussen dagelijkse aankopen en winkelen. Bovendien zijn de omzetten per m² afhankelijk van de winkellocatie. In centrumgebieden zijn deze aanmerkelijk hoger dan op grootschalige concentraties. Landelijk bedraagt de omzet voor dagelijkse artikelen € 6.380,- per m² vwo, en voor winkelen € 2.000 per m² vwo.

Centrumgebieden

- De omzet behaald per m² winkelvloeroppervlak varieert sterk per centrumgebied. Voor centrumgebieden valt dit doorgaans hoger uit dan gemiddeld en is voor dagelijkse goederen circa 6.000 - 7.500 per m² vwo en voor winkelen 2.000 - 3.500 per m² vwo.

- Uit de analyse blijkt dat een groot aantal centra voor de dagelijkse artikelen gemiddeld of net bovengemiddeld functioneren. In kleinere centra blijft de omzet achter bij het landelijk gemiddelde. Vaak zeer goed verklaarbaar omdat of in het centrum een beperkt aantal of geen supermarkten zijn gevestigd of omdat op korte afstand centra van een hogere orde zijn gelegen.
- De omzet per m² wvo voor winkelen verschilt duidelijk per winkelgebied. Uitschieters aan de bovenzijde zijn de binnensteden van Arnhem en Nijmegen.

Aankoopplaats	Gemeente	Omzet dagelijkse aankopen	
		per m ²	Omzet winkelen per m ²
<i>Centrumwinkelgebieden</i>			
Arnhem	Arnhem	€ 6.600	€ 3.800
Nijmegen	Nijmegen	€ 6.300	€ 3.700
Elst	Overbetuwe	€ 9.400	€ 2.200
Zevenaar	Zevenaar	€ 7.700	€ 2.000
Wijchen	Wijchen	€ 7.200	€ 3.300
Dieren	Rheden	€ 6.700	€ 1.800
Beuningen	Beuningen	€ 8.600	€ 2.400
Velp	Rheden	€ 5.400	€ 1.500
Duiven	Duiven	€ 10.200	€ 3.200
Didam	Montferland	€ 5.000	€ 1.400
Groesbeek	Groesbeek	€ 6.500	€ 2.400
Oosterbeek	Renkum	€ 6.900	€ 2.000
Doesburg	Doesburg	€ 5.800	€ 1.800
Huissen	Lingewaard	€ 4.400	€ 1.500
Renkum	Renkum	€ 8.700	€ 2.000
Rheden	Rheden	€ 5.600	€ 1.600
Bemmel	Lingewaard	€ 9.200	€ 2.600
Westervoort	Westervoort	€ 6.800	€ 2.200
Zetten	Overbetuwe	€ 6.900	€ 1.300
<i>Stadsdeelcentra</i>			
Kronenburg	Arnhem	€ 8.200	€ 4.300
Presikhaaf	Arnhem	€ 8.000	€ 3.500
Dukenburg	Nijmegen	€ 8.600	€ 5.300
<i>Grootschalige winkellocaties</i>			
Woonboulevard Elden	Arnhem	€ -	€ 1.900
Woonboulevard Novium	Nijmegen	€ -	€ 1.300
Woondrôme Wijchen	Wijchen	€ -	€ 1.100
Nieuwgraaf Duiven	Duiven	€ -	€ 4.000
De Aam Elst	Overbetuwe	€ -	€ 1.000
Pannenhuis Huissen	Lingewaard	€ -	€ 1.000
Hengelder Zevenaar	Zevenaar	€ -	€ 1.000
Shoppingpark de Heuve	Beuningen	€ -	€ 900
Meubelstraat Zevenaar	Zevenaar	€ -	€ 1.200
Lelycentre Arnhem	Arnhem	€ 9.300	€ 1.900

Tabel 5.2: Indicatieve gerealiseerde vloerproductiviteit grootste winkelgebieden (excl. BTW)

Stadsdeelcentra

- Landelijk bedraagt de omzet voor dagelijkse artikelen € 6.380,- m²/wvo, en voor winkelen 2.000 m²/wvo. Voor stadsdeelcentra valt dit doorgaans hoger uit en is voor dagelijkse goederen circa. 7.000 - 9.500 m²/wvo en voor winkelen 3.000-5.000 m²/wvo.

- Uit de analyse blijkt dat de stadsdeelcentra hoge vloerproductiviteiten weten te behalen.

Grootschalige winkellocaties

- Landelijk bedraagt de omzet voor winkelen 2.000 m²/wvo. Voor grootschalige winkellocaties valt dit doorgaans lager uit en bedraagt circa 1.000-1.500 m²/wvo.
- Wanneer dit wordt aangehouden kan worden vastgesteld dat deze winkelgebieden gemiddeld functioneren.
- Uitschieter in positieve zin is de locatie Nieuwgraaf in Duiven.

6 Beoordeling en bezoekmotief consument

Dit hoofdstuk gaat in op consumentenbeoordelingen over de bezochte winkelcentra, het bezoekmotief voor winkelgebieden en de combinatiebezoeken met andere voorzieningen. Een onderscheid wordt gemaakt tussen winkelgebieden die bezocht worden voor boodschappen doen (dagelijks) en voor recreatief winkelen (niet-dagelijks).

6.1 Beoordeling consument

Tabel 6.1 toont de beoordelingen van de meest bezochte winkelgebieden voor respectievelijk de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve. De afzonderlijke beoordelingen op gemeenteniveau zijn gepresenteerd in bijlage 3 in het tabellenboek.

Consumenten zijn gevraagd een beoordeling te geven voor het winkelgebied dat zij het vaakst bezoeken voor zowel dagelijkse aankopen als winkelen. De 'rapportcijfers' zijn op een schaal van 1 – 10 gescoord. In Duitsland wordt een andere indeling voor rapportcijfers gehanteerd, namelijk op de schaal van 1 – 6. Om de resultaten vergelijkbaar te maken hebben consumenten in de Kreis Kleve vooraf een korte uitleg gekregen over de wijze waarop zij de winkelgebieden moeten beoordelen. Zodoende is ook aan Duitse zijde gescoord op een schaal van 1 – 10 en zijn de uitkomsten onderling vergelijkbaar.

	dagelijkse aankopen		winkelen	
	Stadsregio		Stadsregio	
	Arnhem Nijmegen	Kreis Kleve	Arnhem Nijmegen	Kreis Kleve
aantal winkels	6,6	6,6	7,7	7,3
kwaliteit van de winkels	7,3	6,9	7,5	7,5
sfeer/ambiance winkelgebied	6,7	6,9	7,3	7,5
veiligheid van de winkelomgeving	7,2	7,7	7,3	7,7
parkeermogelijkheden voor de auto	7,1	7	6,6	7,2
parkeermogelijkheden voor de fiets	7,6	7,2	7,5	7,1

Tabel 6.1: Beoordeling winkelgebieden Stadsregio Arnhem Nijmegen/ Kreis Kleve

Algemeen

- De consumentbeoordeling van de verschillende winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve verschillen op regionaal niveau nauwelijks van elkaar.
- In bijlage 3 is de beoordeling per afzonderlijk herkomstgebied/gemeente gepresenteerd. Hieruit blijkt dat op een lager schaalniveau duidelijk verschillen in de beoordeling worden waargenomen

Stadsregio Arnhem Nijmegen

- In de Nederlandse winkelgebieden is voor de dagelijkse aankopen het aantal winkels het laagst beoordeeld, de parkeermogelijkheden voor de fiets als hoogst
- Voor winkelen zijn, zo lijkt, juist ook andere aspecten van belang. Zo beoordeelt de consument het aantal winkels in de Stadsregio Arnhem Nijmegen met een 7,7 juist hoog. De mogelijkheden om de auto te parkeren worden voor het motief winkelen nu met een 6,6 het laagst beoordeeld.

Kreis Kleve

- In de winkelgebieden in Kreis Kleve is voor de dagelijkse aankopen het aantal winkels ook het laagst beoordeeld. Het meest is de consument te spreken over de veiligheid van de winkelgebieden.
- De afzonderlijke beoordeling op de aspecten voor de winkelgebieden in Kreis Kleve verschillen nauwelijks van elkaar. Overigens wordt ook nu de veiligheid van de winkelomgeving het best beoordeeld. De parkeermogelijkheden voor de fiets worden met een 7,1 het minst hoog beoordeeld.

6.2 Bezoekmotief winkelgebieden

In de hiernavolgende tabellen zijn de door de consument genoemde bezoekmotieven gepresenteerd. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve als aankoopbestemming.

	Absoluut		Relatief (rij percentage)	
	Dagelijkse aankopen	Winkelen	Dagelijkse aankopen	Winkelen
Nabijheid/afstand	73%	63%	32%	22%
Gewoonte	23%	25%	10%	9%
Bepaalde winkels en producten	32%	43%	14%	15%
Veelheid winkels	13%	48%	6%	17%
Lage prijs	20%	11%	9%	4%
Kwaliteit winkelaanbod	22%	31%	9%	11%
Bereikbaarheid en parkeergelegenheid	32%	35%	14%	12%
Sfeer	8%	25%	3%	8%
Overig	6%	8%	3%	3%
Totaal	229%	289%	100%	100%

Tabel 6.2: Bezoekmotief meeste bezochte winkelgebieden Stadsregio Arnhem Nijmegen

Dagelijkse aankopen

- In de Stadsregio Arnhem Nijmegen is nabijheid/afstand het voornaamste bezoekmotief om voor een winkelgebied te kiezen.
- Daarnaast is bereikbaarheid, parkeren en de aanwezigheid van bepaalde winkels/producten voor Nederlanders een belangrijk motief is om voor een winkelgebied voor de dagelijkse boodschappen te kiezen.
- In deze periode van economische crisis ten tijde van enquëtering blijkt dat lage prijs voor 20% van de ondervraagden in Nederland een belangrijk motief is om voor een winkelgebied te kiezen. Uit eerdere onderzoeken (o.a. KSO Randstad en Overijssel) bleek dat voor ca. 10% van de huishoudens prijs een van de redenen was om voor een winkelgebied te kiezen.

Winkelen

- Voor winkelen zijn de belangrijkste motieven om een winkelgebied in de Stadsregio Arnhem Nijmegen te bezoeken nabijheid/afstand, bepaalde winkels/producten en de veelheid aan winkels.
- De bereikbaarheid en de parkeermogelijkheden wordt voor winkelen bijna net zo vaak als bezoekmotief genoemd als bij dagelijkse aankopen. Daarentegen is voor winkelen de sfeer van een winkelgebied duidelijk belangrijker om voor een winkelgebied te kiezen dan voor de dagelijkse aankopen.

	Absoluut		Relatief (rij percentage)	
	Dagelijkse aankopen	Winkelen	Dagelijkse aankopen	Winkelen
Nabijheid/afstand	83%	40%	62%	26%
Gewoonte	7%	7%	5%	4%
Bepaalde winkels en producten	7%	16%	5%	10%
Veelheid winkels	12%	35%	9%	23%
Lage prijs	6%	10%	4%	6%
Kwaliteit winkelaanbod	2%	7%	2%	5%
Bereikbaarheid en parkeergelegenheid	9%	8%	6%	5%
Sfeer	1%	7%	1%	5%
Overig	8%	26%	6%	17%
Totaal	134%	154%	100%	100%

Tabel 6.3: Bezoekmotief meeste bezochte winkelgebieden Kreis Kleve

Dagelijkse aankopen

- Ook voor de winkelgebieden in Kreis Kleve geldt dat nabijheid veruit het belangrijkste bezoekmotief als het gaat om dagelijkse aankopen (62%). In vergelijking is het aspect bereikbaarheid en parkeergelegenheid beduidend minder van belang.
- Naast nabijheid van een winkelgebied is de veelheid aan winkels, en dus eigenlijk de keuzemogelijkheden van belang om voor een winkelgebied te kiezen. In vergelijking met de Stadsregio Arnhem Nijmegen speelt in de Kreis Kleve het aspect prijs een minder prominente rol.
- Overige antwoorden die door Duitse consumenten zijn gegeven hebben betrekking op onder meer het serviceniveau, bekendheid met winkeliers en vanwege het werk (de zgn. werkkoopstromen).

Winkelen

- Voor winkelen is nabijheid ook de voornaamste reden om voor een bepaald winkelgebied te kiezen. In vergelijking met dagelijkse aankopen is dit aspect echter minder prominent van belang.
- Naast nabijheid zijn het meer de aspecten die verwacht worden bij (recreatief) winkelen die een rol spelen om voor een bepaald winkelgebied te kiezen. Aspecten als de veelheid aan winkels, de aanwezigheid van winkels/producten en sfeer zijn zeker in vergelijking met de dagelijkse aankopen vaker genoemd als bezoekredenen
- Waar in de Stadsregio Arnhem Nijmegen het aspect bereikbaarheid/parkeren veel is genoemd blijkt dit in de Kreis Kleve minder vaak als bezoekmotief te zijn benoemd
- Daarnaast blijkt dat in Kreis Kleve het aspect prijs vooral een rol speelt bij winkelen, terwijl dit in de Stadsregio Arnhem Nijmegen met name van belang is bij de dagelijkse aankopen.

6.3 Combinatiebezoek met vrijetijdsvoorzieningen

Consumenten is gevraagd of zij een winkelbezoek combineren met een bezoek aan aanvullende voorzieningen. Met aanvullende voorzieningen wordt onder meer horeca en dienstverlenende voorzieningen bedoeld. In bijlage 4 is een uitgebreid overzicht

opgenomen van alle voorzieningen die in combinatie met boodschappen/winkelen worden gedaan. In de hiernavolgende tabellen zijn de gegevens op geaggregeerd niveau gepresenteerd.

		Herkomstgebied	
		Stadsregio Arnhem Nijmegen	Kreis Kleve
<u>dagelijkse aankopen</u>	wel combinatiebezoek	22%	23%
	geen combinatiebezoek	78%	77%
<u>winkelen</u>	wel combinatiebezoek	47%	31%
	geen combinatiebezoek	53%	69%

Tabel 6.4: Combinatiebezoek met overige voorzieningen

- Voor de dagelijkse aankopen combineert ca. 23% van de consumenten een winkelbezoek met een bezoek aan een ondersteunende voorziening. Voor winkelen is dit duidelijk hoger. Hier geeft 43% van de consumenten aan dit combinatiebezoek te plegen.
- Wanneer de resultaten van de Nederlandse en Duitse consumenten worden vergeleken dan verschillen deze voor winkelen. Nederlanders blijken dit vaker te combineren dan de Duitse consument.

6.3.1 Met welke voorzieningen

Aan de respondenten die wel een combinatiebezoek doen is gevraagd met welke voorzieningen zij dit doen. In tabel 6.5 is dit weergegeven, waarbij onderscheidt is gemaakt naar horeca, cultuur, ontspanning en anders. In bijlage 4 is een gedetailleerd overzicht gepresenteerd van alle van voorzieningen waarmee winkelbezoek wordt gecombineerd.

Type voorziening	Stadsregio Arnhem Nijmegen		Kreis Kleve	
	Relatief (rij percentage)		Relatief (rij percentage)	
	Dagelijkse aankopen	Winkelen	Dagelijkse aankopen	Winkelen
Horeca	73%	70%	70%	69%
Cultuur	19%	22%	22%	23%
Ontspanning	5%	6%	6%	5%
Anders	3%	1%	1%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 6.5: Bezochte voorzieningen in combinatie met winkelbezoek in Stadsregio Arnhem Nijmegen/ Kreis Kleve

- Een bezoek aan winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen wordt door de consument voornamelijk gecombineert met horecavoorzieningen (zoals lunchrooms, restaurants en cafe's/bars). Tevens valt op dat ook regelmatig de combinatie tussen dagelijkse boodschappen en een culturele voorziening als de bibliotheek wordt gemaakt.
- Consumenten uit Kreis Kleve maken vooral de combinatie met restaurants, gevolgd door cafe's/bars.
- Duidelijk verschil tussen consumenten uit Nederland en Duitsland is dat in Duitsland beduidend vaker de combinatie met meer culturele voorzieningen als musea en toneelvoorstellingen wordt gemaakt
- De combinatie met bijvoorbeeld een bezoek aan een snooker- of bowlingcentrum, lasergames en zwembaden worden nauwelijks gemaakt. Dit zijn ook niet de voorzieningen die zich eenvoudig laten integreren in winkelgebieden. Deze vormen van leisure worden doorgaand apart van het winkelbezoek bezocht.

7

Over en weer: grensoverschrijdend winkelgedrag

Dit hoofdstuk behandelt de specifieke aspecten rondom het grensoverschrijdend winkelgedrag. Gaan Nederlanders vaak naar Duitsland voor hun boodschappen? Waarom komt een Duitse consument naar Nederland om te winkelen? Hoe frequent passeert men de grens voor een winkelbezoek? Of waarom blijft men in eigen land voor de aankopen? Al deze vragen worden in dit hoofdstuk beantwoord.

7.1 Over en weer

Stadsregio Arnhem Nijmegen

- Van de ondervraagde consumenten in de Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft 41% het afgelopen jaar een bezoek aan winkelgebieden in Duitsland gebracht.
- Consumenten uit de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn voornamelijk op de winkelgebieden in Kreis Kleve georiënteerd (33%), de overige 9% is gericht op winkelgebieden elders in Duitsland.

Kreis Kleve

- In het onderzoeksgebied blijkt dat bijna driekwart (73%) van de consumenten uit Kreis Kleve het afgelopen jaar wel eens een winkelgebied in Nederland heeft bezocht.
- Wellicht opvallend is dat 24% van dit bezoek plaats vond in de Stadsregio Arnhem Nijmegen, 49% van het bezoek vond plaats in winkelgebieden elders in Nederland

	Herkomstgebied	
	Stadsregio Arnhem Nijmegen	Kreis Kleve
ja	41%	73%
nee	59%	27%

Tabel 7.1: Grensoverschrijdend winkelbezoek

7.1.1 Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen

Tabel 7.2 is per herkomstgebied in Kreis Kleve het aandeel van de consumenten gepresenteerd die het afgelopen jaar een winkelgebied in de Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft bezocht.

	Herkomstgebied							Totaal
	Emmerich am Rhein	Geldern	Goch	Kevelaer	Kleve	Kranenburg	Straelen	
Ja	85%	66%	76%	66%	67%	87%	83%	73%
Nee	15%	34%	24%	34%	33%	13%	17%	27%

Tabel 7.2: percentage consumenten uit Kreis Kleve dat afgelopen jaar een winkelgebied in Nederland heeft bezocht.

- Consumenten uit de gemeinden Kranenburg, Emmerich am Rhein en Straelen bezoeken de winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen het vaakst. Onder meer vanwege de geografische ligging zijn consumenten uit de gemeinden Geldern, Goch en Kleve minder op de winkelgebieden in de Stadsregio Arnhem Nijmegen georiënteerd.

Tabel 7.3 toont welke winkelgebieden in Nederland het meest bezocht zijn door consumenten uit Kreis Kleve. Wellicht opvallend is dat Venlo het meest genoemd is door de Duitse consument. Ook Nijmegen wordt vaak bezocht, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld Arnhem.

Aankoopplaats	%
Venlo	25%
Nijmegen	22%
's Heerenberg	7%
Gennep	6%
Arnhem	6%
Doetinchem	3%
Millingen aan de Rijn	2%
Groesbeek	1%
Duiven	1%
Roermond	1%

Tabel 7.3: Meest bezochte winkelgebieden in Nederland door consumenten uit Kreis Kleve

7.1.2 Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve

Tabel 7.4 toont van de bestemming van consumenten uit de Stadsregio Arnhem Nijmegen wanneer zij Duitsland bezoeken.

Bestemming	
<i>Kreis Kleve</i>	
Emmerich am Rhein	14%
Geldern	0%
Goch	1%
Kevelaer	0%
Kleve	48%
Kranenburg	16%
Straelen	

Bestemming	
<i>Elders Duitsland</i>	
- Oberhausen	6%
- Düsseldorf	2%
- overig	12%

Tabel 7.3: percentage Nederlandse consumenten dat afgelopen jaar een winkelgebied in Duitsland heeft bezocht.

- Inwoners van de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn voornamelijk georiënteerd op Kleve. In mindere mate worden ook de gemeinden Emmerich am Rhein en Kranenburg bezocht
- Buiten Kreis Kleve zijn het de steden Oberhausen en Düsseldorf die door de consument als aankooplocatie in Duitsland zijn benoemd.

7.2 Bezoekgedrag

7.2.1 Bezoekfrequentie

In onderstaande tabel wordt duidelijk dat van de grensoverschrijdende bezoekers vanuit Nederland naar Duitsland de bezoekfrequentie laag ligt. In de lijn met de eerdere resultaten blijkt dat Duitse consumenten Nederland frequenter bezoeken dan andersom.

	Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve	Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen
Vrijwel dagelijks	0%	2%
1 keer per week	2%	12%
2 tot 3 keer per maand	7%	17%
1 keer per maand	18%	26%
Minder dan 1 keer per maand	73%	43%

Tabel 7.4: Bezoekfrequentie grensoverschrijdende bezoekers

7.2.2 Meer of minder bezoek

Consumenten in Nederland en Duitsland is gevraagd of zij de afgelopen vijf jaar meer of minder grensoverschrijdend zijn gaan kopen vanuit hun huidige woonplaats. Een klein deel van de Nederlanders is meer in Duitsland gaan aankopen, maar een iets groter deel van de Nederlanders juist minder. Opvallend is dat 12% van de Duitsers weliswaar meer in Nederland is gaan kopen, maar bijna een kwart heeft besloten minder naar Nederland te gaan.

	Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve	Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen
meer	12%	12%
minder	14%	23%

Tabel 7.5: Meer of minder grensoverschrijdende winkelgedrag

7.2.3 Bezoekredenen grensoverschrijdend winkelgedrag

De grensoverschrijdende bezoekers hebben benoemd wat de belangrijkste reden voor het bezoek aan het buitenland is.

- Consumenten uit de Stadsregio Arnhem Nijmegen gaan vooral naar Kreis Kleve om recreatief te winkelen en in mindere mate voor dagelijkse artikelen of doelgerichte aankopen.
- Consumenten uit Kreis Kleve komen naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen voor de doelgerichte aankopen en in mindere mate om recreatief te winkelen of dagelijkse artikelen aan te schaffen.

	Van Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve	Van Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen
Vanwege aankoop dagelijkse artikelen	19%	13%
Om recreatief te winkelen	39%	47%
Om doelgerichte aankopen te doen	19%	14%
Bezoek markt	2%	2%
Horeca	1%	1%
Cultuur	1%	1%
Evenementen	0%	1%
Werk/zaken	1%	1%
Bezoek familie/vrienden	5%	7%
Anders	13%	13%
Toaak	100%	100%

Tabel 7.6: Belangrijkste bezoekreken grensoverschrijdende bezoekers

7.2.4 Gebiedskenmerk reden voor bezoek?

Vervolgens is de consument een aantal aspecten, gebiedskenmerken voorgelegd met de vraag of dit voor hen een belangrijk aspect is om een winkelgebied in de Stadsregio Arnhem Nijmegen, danwel Kreis Kleve te bezoeken. Consumenten konden deze vraag met ja of nee beantwoorden. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd in de hiernavolgende tabel.

	Van Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve	Van Kreis Kleve naar Stadsregio Arnhem Nijmegen
Kwaliteit winkels	65%	71%
Aantal winkels	55%	58%
Prijsniveau winkels	67%	74%
Variatie assortiment	70%	79%
Klantvriendelijkheid	54%	83%
Sfeer/gezelligheid	61%	75%
Veiligheid	44%	67%
Bereikbaarheid auto	74%	89%
Bereikbaarheid OV	8%	21%
Aantal parkeerplaatsen	62%	69%
Hoogte parkeertarief	36%	44%
Kwaliteit horeca	39%	30%

Tabel 7.7: gebiedskenmerk reden voor bezoek?

- Consumenten kiezen voor een specifiek winkelgebied veelal vanwege eerder genoemde redenen als de kwaliteit van de winkels, de bereikbaarheid per auto en de variatie in het assortiment

7.3 Geen over en weer

Aan de bezoekers die afgelopen jaar geen grensoverschrijdend gewinkeld hebben is gevraagd waarom zij dit niet hebben gedaan. Tabel 7.8 laat de verschillende redenen zien.

- Consumenten kiezen ervoor om in Nederland te blijven, omdat men alles in de buurt kan krijgen, Duitsland te ver weg is, het te veel moeite kost en vanwege tijdgebrek.

	absoluut	relatief
Onbekend	19%	12%
Te ver weg	27%	18%
Te veel moeite	24%	16%
Kan alles in de buurt krijgen	47%	30%
Winkels zijn te duur	0%	0%
Geen tijd	18%	12%
Ben niet mobiel	6%	4%
Taalprobleem	3%	2%
Slechte ervaringen	1%	0%
Anders	10%	7%
totaal	156%	100%

Tabel 7.8: Redenen om geen grensoverschrijdend bezoekgedrag te doen consumenten Stadsregio Arnhem Nijmegen

- De Duitse consument gaan niet naar Nederland, omdat het te veel moeite kost, men opvallend vaak slechte ervaringen heeft of de winkels te duur vindt. Dit laatste is opmerkelijk omdat vanwege het prijsaspect Nederlandse winkeliers altijd veel Duitse consumenten aan zich heeft weten te binden.

	absoluut	relatief
Onbekend	8%	7%
Te ver weg	10%	9%
Te veel moeite	30%	28%
Kan alles in de buurt krijgen	8%	7%
Winkels zijn te duur	15%	14%
Geen tijd	4%	4%
Ben niet mobiel	2%	2%
Taalprobleem	1%	1%
Slechte ervaringen	29%	27%
Anders	1%	1%
totaal	107%	100%

Tabel 7.9: Redenen om geen grensoverschrijdend bezoekgedrag te doen consumenten Kreis Kleve

8

Conclusies

In dit slothoofdstuk zijn de belangrijkste bevindingen uit het Euregionale koopstromenonderzoek 2009 Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve kort onder elkaar gezet.

Winkelaanbod

- In de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn ongeveer 4.400 winkels gevestigd met een totale omvang van meer dan 1,1 miljoen m² vvo.
- De gemeenten Arnhem en Nijmegen zijn de gemeenten met de meeste voorzieningen.
- Het aanbod per 1.000 inwoners in de Stadsregio Arnhem Nijmegen bedraagt circa 1.570 m². Dit komt bijna overeen met het landelijk gemiddelde.

Koopstromen

- Bij de dagelijkse boodschappen is de regionale koopkrachtorientatie hoog. Voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen bedraagt deze 94%, voor Kreis Kleve 92%. Binnen de subregio's in de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn duidelijke verschillen waargenomen. In de subregio Veluwe is deze 95%, terwijl in de subregio Rijk van Nijmegen-Oost de binding met 78% het laagst is.
- Voor niet-dagelijkse aankopen of winkelen zijn consumenten minder georiënteerd op het lokale aanbod. Voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen bedraagt deze 87%, voor Kreis Kleve 67%. In de subregio Rijk van Nijmegen-West is de binding het hoogst (80%), in Rijk van Nijmegen-Oost het laagst (32%).
- Binnen Kreis Kleve is de binding het hoogst in de gemeente Kleve en het laagst in de gemeente Kranenburg.
- In de Stadsregio Arnhem Nijmegen vloeit in de dagelijkse sector 2% koopkracht toe en in de niet-dagelijkse sector 18%. Vooral de binnensteden van Arnhem en Nijmegen en Nieuwgraaf in Duiven hebben een bovenregionale aantrekkingskracht.
- In de dagelijkse sector vloeit 2% van de koopkracht vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen af richting Kreis Kleve. Andersom is dat 1%. Voor het winkelen vloeit 3% af naar Kreis Kleve en gaat 1% van Kreis Kleve naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen.
- Er wordt zowel in Kreis Kleve als in de Stadsregio Arnhem Nijmegen relatief veel gebruik gemaakt van Internetaankopen (5%). Alternatieve aankoopkanalen als de markt en postorderbedrijven worden in mindere mate benut.

Economisch functioneren

- In de Stadsregio Arnhem Nijmegen halen de gemeenten Arnhem en Nijmegen veruit de hoogste omzetten in de detailhandel, aangevuld met Duiven. In Kreis Kleve behaalt de gemeente Kleve de hoogste omzet.
- Per winkelgebied zitten grote verschillen in het economisch functioneren. Een aantal centrumgebieden functioneren bovengemiddeld, anderen ondermaats.

- De drie stadsdeelcentra (Kronenburg, Presikhaaf en Dukenburg) behalen hoge omzetten per m² wvo.
- De grootschalige concentraties behalen relatief lage omzetten per m² wvo overeenkomstig met het landelijk beeld. Positieve uitschieter is Nieuwgraaf in Duiven.

Beoordeling & bezoekmotief

- De consumentbeoordelingen van verschillende criteria verschillen nauwelijks op regionaal niveau in de Kreis Kleve en de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Op een lager schaalniveau bestaan duidelijke verschillen in de beoordelingen.
- Voor dagelijkse aankopen is nabijheid het belangrijkste bezoekmotief voor een winkelgebied. Ook prijs is een belangrijk motief, met name in de Stadsregio Arnhem Nijmegen
- Voor het winkelen is eveneens nabijheid een belangrijk bezoekmotief, maar in mindere mate dan bij de dagelijkse boodschappen. Ook aspecten als keuzemogelijkheden en sfeer zijn van belang. In de Kreis Kleve speelt bovendien de prijs een prominente rol.
- Combinatiebezoeken met overige voorzieningen worden in veel sterkere mate gedaan met niet-dagelijkse aankopen dan met dagelijkse aankopen.
- Nederlanders combineren vaker een winkelbezoek met overige voorzieningen dan de Duitse consumenten.
- De meeste combinatiebezoeken worden gedaan met horeca (lunchrooms, cafés). In de Kreis Kleve vinden daarnaast meer combinatiebezoeken met restaurants plaats.

Over en weer

- Circa een vierde van de inwoners uit de Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft afgelopen jaar een bezoek aan winkelgebieden in Duitsland gebracht, vooral aan de Kreis Kleve.
- Bijna driekwart van de consumenten uit Kreis Kleve is afgelopen jaar naar Nederland geweest, maar slechts een kwart ging naar de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Vooral Venlo en Nijmegen zijn populaire winkelgebieden om te bezoeken.
- De afgelopen 5 jaar is 12% van de respondenten meer aankopen in het buitenland gaan doen, maar in de Stadsregio Arnhem Nijmegen is 14% minder aankopen gaan doen en in de Kreis Kleve is zelfs 23% minder grensoverschrijdende aankopen gaan doen.
- Consumenten gaan vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen naar Kreis Kleve voor het recreatieve winkelen. Andersom gaan consumenten juist meer voor de doelgerichte aankopen.
- Consumenten kiezen voor een specifiek winkelgebied vanwege de kwaliteit van winkels, de bereikbaarheid en parkeergelegenheid en de variatie in het assortiment.
- Inwoners in de Stadsregio Arnhem Nijmegen doen geen aankopen in Duitsland, omdat alles in de buurt voorhanden is, Duitsland te ver weg is en het te veel tijd en moeite kost.
- Inwoners vanuit Kreis Kleve gaan niet naar Nederland, omdat het te veel moeite kost, men slechte ervaringen heeft of de winkels te duur vindt.

Tabellenboek

Datum	datum
Kenmerk	kenmerk
Eerste versie	1 ^e versie

Inhoud

1	Inwoneraantallen	1
2	Winkelomvang	3
3	Beoordelingen	4
4	Combinatiebezoek.....	6
5	Vragenlijst	8
5.1	Vragenlijst basisonderzoek	8
5.2	Aanvullende vragen grensoverschrijdend koopgedrag	12

1

Inwoneraantallen

Inwoneraantal	
Stadsregio Arnhem Nijmegen	
Arnhem	143.582
Nijmegen	161.251
Duiven	25.560
Overbetuwe	44.226
Zevenaar	31.816
Wijchen	39.660
Lingewaard	44.617
Beuningen	25.321
Rheden	43.763
Montferland	34.995
Heumen	16.628
Groesbeek	18.976
Renkum	31.719
Doesburg	11.567
Westervoort	15.478
Rijnwaarden	11.008
Millingen aan de Rijn	5.876
Ubbergen	9.325
Mook en Middelaar	8.084
Rozendaal	1.511
Totaal Stadsregio Arnhem Nijmegen	724.963
Kreis Kleve	
Emmerich am Rhein	29.703
Geldern	33.925
Goch	34.026
Kevelaer	28.124
Kleve	49.164
Kranenburg	9.894
Straelen	15.638
Subtotaal Duitsland	200.474
Elders Kreis Kleve	108.226
Totaal	308.700
Totaal onderzoeksgebied	925.437

Tabel B.1.1: Inwoneraantal gemeenten Stadsregio Arnhem Nijmegen en Kreis Kleve

Regio	Gemeente	Inwoneraantal
Achterhoek	Bronckhorst	37.833
Achterhoek	Doetinchem	56.253
Achterhoek	OudeJsselstreek	39.905
Subtotaal		133.991
Betuwe	Druten	18.082
Betuwe	Neder-Betuwe	22.424
Betuwe	Tiel	41.132
Betuwe	WestMaasenWaal	18.320
Subtotaal		99.958
Noord Brabant/Limburg	Boxmeer	28.635
Noord Brabant/Limburg	Cuijk	24.226
Noord Brabant/Limburg	Gennep	16.890
Noord Brabant/Limburg	Grave	12.717
Noord Brabant/Limburg	Landerd	14.796
Noord Brabant/Limburg	MillenSintHubert	10.996
Noord Brabant/Limburg	Oss	76.732
Noord Brabant/Limburg	Uden	40.126
Subtotaal		225.118
Stedendriehoek	Apeldoorn	155.108
Stedendriehoek	Brummen	21.200
Stedendriehoek	Zutphen	46.762
Subtotaal		223.070
Vallei	Barneveld	51.486
Vallei	Ede	107.686
Vallei	Rhemen	18.779
Vallei	Veenendaal	61.769
Vallei	Wageningen	36.215
Subtotaal		275.935
Eindtotaal		958.072

Tabel B.1.2: Inwoneraantal gemeenten buitenring

2 Winkelomvang

Branche	Dagelijks		Mode Et luxe		Vrije Tijd		In en om het huis		Overige detailhandel		Totaal	
	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo	Vkp	Wvo
Gemeente												
Arnhem	272	55.200	387	101.100	107	22.700	251	95.500	70	9.500	1.087	283.900
Beuningen	35	8.600	38	5.800	12	6.800	48	32.900	5	1.100	138	55.300
Doesburg	22	4.400	32	4.000	4	400	14	3.700	9	1.200	81	13.800
Duiven	31	6.600	25	3.600	11	3.400	37	60.600	2	100	106	74.400
Groesbeek	24	6.600	18	3.900	6	1.000	33	14.700	2	300	83	26.400
Heumen	26	6.300	24	3.600	7	1.100	29	22.000	4	1.200	90	34.200
Lingewaard	63	13.500	60	7.900	18	2.500	81	36.300	7	1.900	229	62.100
Millingen aan de Rijn	7	1.600	5	600	1	0	11	2.300	1	0	25	4.600
Montferland	72	12.000	43	7.400	9	1.200	59	21.400	3	400	186	42.500
Mook en Middelaar	9	1.800	3	200	2	200	9	1.100	0	0	23	3.300
Nijmegen	277	51.500	345	67.800	108	18.300	275	84.000	69	8.500	1.074	230.200
Overbetuwe	55	13.200	75	10.700	14	3.100	97	44.600	11	2.200	252	73.800
Renkum	53	10.400	50	6.800	12	1.300	52	7.100	7	600	174	26.100
Rheden	79	16.000	73	11.100	24	2.500	81	18.500	13	1.800	270	49.900
Rijnwaarden	22	2.700	5	500	2	100	16	1.800	1	100	46	5.200
Ubbergen	15	2.700	1	100	1	200	6	700	2	100	25	3.700
Westervoort	20	4.800	12	2.200	4	300	16	3.100	2	1.100	54	11.400
Wijchen	54	10.500	78	12.500	16	3.500	92	41.500	11	1.800	251	69.800
Zevenaar	47	10.400	55	10.500	16	3.800	70	47.700	9	1.700	197	74.100
Eindtotaal	1.183	238.900	1.329	260.100	374	72.500	1.277	539.600	228	33.700	4.391	1.144.900

Bron: Locatus Verkenner, 2009

Tabel B.2.1: Omvang winkelaanbod gemeenten stadsregio Arnhem Nijmegen per branche

Regio	Dagelijks		Mode Et luxe		Vrije tijd		In/om huis		Detailhandel overig		Totaal	
	vkp	wvo	vkp	wvo	vkp	wvo	vkp	wvo	vkp	wvo	vkp	wvo
Achterhoek	212	46.500	271	56.400	67	14.500	315	143.900	48	9.800	913	271.000
Betuwe	168	33.700	179	32.500	64	10.700	224	128.500	28	5.400	663	210.800
Brabant-Limburg	345	77.400	445	95.100	111	21.100	488	221.400	79	17.100	1.468	432.100
Stedendriehoek	348	71.800	401	80.000	135	20.800	459	234.500	71	12.700	1.414	419.900
Vallei	401	83.400	551	110.300	171	25.200	566	232.300	111	18.400	1.800	469.600
Eindtotaal	1.474	312.900	1.847	374.300	548	92.200	2.052	960.600	337	63.300	6.258	1.803.400

Bron: Locatus Verkenner, 2009

Tabel B.2.2: Omvang winkelaanbod buitenring

Winkelen						
	Het aantal winkels	de kwaliteit van de winkels	de sfeer/ambiance winkelgebied	de veiligheid van de winkelomgeving	de parkeermogelijkheden voor de auto	de parkeermogelijkheden voor de fiets
Stadsregio Arnhem - Nijmegen						
Arnhem	7,9	7,6	7,4	7,3	6,8	7,7
Nijmegen	7,7	7,5	7,3	7,2	6,1	7,1
Beuningen	7,3	7,4	7,1	7,4	6,5	7,5
Doesburg	6,3	6,9	7,3	7,2	6,5	7,2
Duiven	7,5	7,6	7	7,4	7,7	7,9
Groesbeek	7,8	7,9	7,4	7,8	7,8	7,6
Heumen	7,6	7,6	7,7	7,8	6,8	7,6
Lingewaard	7,1	7,5	7,3	7,5	7,3	8
Millingen aan de Rijn	6,2	7,1	6,9	7,1	7	7,5
Montferland	6,8	7,2	6,5	7	6,4	7,5
Mook en Middelaar	.	.	.	.	.	.
Overbetuwe	7,5	7,5	7,4	7,4	6,6	7,6
Renkum	6,8	7,3	7,1	7,5	7,6	7,7
Rheden	6,9	7,3	6,9	7,1	6,9	7,7
Rijnwaarden	6,5	7,7	7	8	8,3	8,2
Ubbergen	2,6	5,6	5,8	6,8	7,4	7
Westervoort	7,3	7,3	7,4	7,6	7,5	7,6
Wijchen	7,5	7,5	7,4	7,6	6,9	7,6
Zevenaar	7,5	7,6	7,4	7,5	6,6	7,9
Stadsregio Arnhem Nijmegen	7,7	7,5	7,4	7,3	6,6	7,5
Kreis Kleve						
Kleve	7,5	7,6	7,5	7,7	7,2	6,9
Kleve	6,4	7,1	7	7,3	7,5	7
Emmerich	6,8	7,1	6,6	7,8	7	7,4
Geldern	6,9	7,4	7,4	7,7	7,1	7,4
Goch	7,7	8,1	8,5	8,3	6,8	7,7
Kevelaer	6,7	7	7,2	7	6,7	6,6
Kranenburg	7,4	8	7,9	8	8,1	7,5
Straelen	7,6	7,5	7,3	7,3	6,7	7,6
Kreis totaal	7,3	7,5	7,5	7,7	7,2	7,1

Tabel B.3.2: Beoordelingen winkelgebieden per gemeente winkelen

4 Combinatiebezoek

	Absoluut		Relatief (rij percentage)	
	Dagelijkse aankopen	Winkelen	Dagelijkse aankopen	Winkelen
discotheek/houseparty	1%	4%	1%	1%
bioscoop/filmhuis	13%	29%	7%	12%
toneel, concert, operette, opera, cabaret of musical	3%	11%	2%	5%
revue/show	0%	1%	0%	0%
museum of tentoonstelling	3%	7%	2%	3%
café/bar	38%	48%	19%	20%
lunchroom	44%	50%	23%	21%
cafeteria, snackbar, fastfoodgelegenheid	34%	27%	18%	11%
restaurant (geen fastfood)	27%	45%	14%	18%
speelhal/casino	1%	2%	0%	1%
sportwedstrijden	2%	1%	1%	0%
attractiepunten (dierenpark, amusementspark, e.d.)	2%	1%	1%	0%
bibliotheek	16%	12%	8%	5%
bowlingcentrum	1%	2%	1%	1%
snookercentrum	1%	1%	0%	1%
lasergames	0%	1%	0%	0%
midgetgolf	0%	0%	0%	0%
(subtropisch) zwembad	2%	1%	1%	0%
evenementenhal	1%	0%	0%	0%
anders	6%	3%	3%	1%
Totaal	195%	243%	100%	100%

Tabel B.4.1: Combinatiebezoek met overige leisure voorzieningen in Stadsregio Arnhem Nijmegen

	Absoluut		Relatief (rij percentage)	
	Dagelijkse aankopen	Winkelen	Dagelijkse aankopen	Winkelen
discotheek/houseparty	1%	2%	1%	1%
bioscoop/filmhuis	8%	7%	6%	5%
toneel, concert, operette, opera, cabaret of musical	9%	12%	7%	9%
revue/show	1%	0%	0%	0%
museum of tentoonstelling	10%	10%	8%	7%
café/bar	30%	27%	23%	20%
lunchroom	0%	0%	0%	0%
cafetaria, snackbar, fastfoodgelegenheid	8%	10%	6%	7%
restaurant (geen fastfood)	56%	56%	41%	42%
speelhal/casino	0%	1%	0%	1%
sportwedstrijden	4%	2%	3%	1%
attractiepunten (dierenpark, amusementspark, e.d.)	2%	2%	2%	2%
bibliotheek	0%	0%	0%	0%
bowlingcentrum	0%	0%	0%	0%
snookercentrum	0%	0%	0%	0%
lasergames	0%	0%	0%	0%
midgetgolf	0%	0%	0%	0%
(subtropisch) zwembad	1%	1%	1%	1%
evenementenhal	0%	1%	0%	1%
anders	2%	5%	1%	3%
Totaal	134%	135%	100%	100%

Tabel B.4.2: Combinatiebezoek met overige leisure voorzieningen in Kreis Kleve

5 Vragenlijst

5.1 Vragenlijst basisonderzoek

Boodschappen doen

Wij willen u allereerst graag iets vragen over de plaatsen waar u boodschappen doet. Het gaat hierbij niet alleen om winkels, maar ook om bijvoorbeeld de markt, postorderbedrijven, stationswinkels en internet.

1. Kunt U mij zeggen in welke plaats en welk winkelgebied binnen die plaats uzelf of iemand uit uw huishouden DE LAATSTE KEER de DAGELIJKSE BOODSCHAPPEN heeft gedaan (zoals bijvoorbeeld levensmiddelen, drogisterij artikelen, alcoholische dranken, tabak en schoonmaakartikelen)?

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

2. In welke plaats en welk winkelgebied binnen die plaats doet u MEESTAL de dagelijkse boodschappen?

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

3. In welke plaats en welk winkelgebied binnen die plaats doet u ook WEL EENS de dagelijkse boodschappen? (Eén antwoord mogelijk)

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

4. Nu wil ik iets vragen over uw bezoekmotief. Waarom doet u meestal de dagelijkse boodschappen in <display winkelgebied uit vraag 2>? Wat zijn voor u de belangrijkste redenen?

(ENO: antwoorden niet oplezen, meer dan één antwoord mogelijk)

- a. Nabijheid / afstand
- b. Gewoonte
- c. Bepaalde winkels en producten
- d. Veelheid winkels
- e. Lage prijs
- f. Kwaliteit winkelaanbod
- g. Bereikbaarheid en parkeergelegenheid
- h. Sfeer
- i. Overig, namelijk.....

5. Dan wil ik u nu een rapportcijfer van 1 tot 10 vragen voor een aantal zaken die betrekking kunnen hebben op dit winkelgebied?

<display voor interviewer: winkelgebied uit vraag 2>
(ENQ: opnoemen)

Welk rapportcijfer geeft u voor:

- a. het aantal winkels
- b. de kwaliteit van de winkels
- c. de sfeer/ambiance winkelgebied
- d. de veiligheid van de winkelomgeving
- e. de parkeermogelijkheden voor de auto
- f. de parkeermogelijkheden voor de fiets

<rapportcijfer van 1 t/m 10 + antwoordcategorie weet niet/niet van toepassing>
<aspecten randomiseren>

6. Heeft u in het afgelopen jaar het boodschappen doen in dit winkelgebied gecombineerd met bezoek aan horeca, cultuurinstellingen of entertainment?
(ENQ: SPONTAAN ANTWOORD/MULTIPLE)

Nee > door naar volgende vraag

Ja [LIJST]

- a. discotheek/houseparty
  - b. bioscoop/filmhuis
  - c. toneel, concert, operette, opera, cabaret of musical
  - d. revue/show
  - e. museum of tentoonstelling
  - f. café/bar
  - g. Lunchroom
  - h. cafetaria, snackbar, fastfoodgelegenheid
  - i. restaurant (geen fastfood)
  - j. speelhal/casino
  - k. Sportwedstrijden
  - l. attractiepunten (dierenpark, amusementspark, e.d.)
  - m. Bibliotheek
  - n. bowlingcentrum
  - o. snookercentrum
  - p. lasergames
  - q. midgetgolf
  - r. (subtropisch) zwembad
  - s. evenementenhal
  - t. anders, nl .....
7. Per aspect genoemd bij vraag 6: Hoe vaak combineert u boodschappen doen in dit winkelgebied met bezoek aan<genoemde activiteit>

Winkelen

Nu willen wij graag iets weten over de plaatsen waar u winkelt, d.w.z. kleding, schoenen, elektra en dergelijke koopt.

8. Kunt u zeggen in welk winkelgebied in welke plaats u het VAAKST winkelt?

<Lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

Ik noem u nu een aantal soorten artikelen en de vraag is waar u die het laatst heeft gekocht, meestal koopt of ook wel eens heeft gekocht. Het gaat hierbij niet alleen om winkels, maar ook om bijvoorbeeld internet, de markt en postorderbedrijven.

9. In welke plaats en welk winkelgebied in die plaats heeft uzelf of iemand uit uw huishouden DE LAATSTE KEER <artikelgroep> gekocht?

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

10. In welke plaats en welk winkelgebied koopt u MEESTAL <artikelgroep>?

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

11. In welke plaats en welk winkelgebied koopt u ook WEL EENS <artikelgroep>? (Eén antwoord mogelijk).

<lijst met plaatsen/winkelgebieden waaruit interviewer kiest>

- a. Mode en luxe artikelen (o.a. kleding, schoenen, sieraden, juwelen, horloges)
- b. Huishoudelijk (o.a. servicegoed, handdoeken, huishoudplastic, textiel- en linnengoed)
- c. Electronica (Tv's, radio, computer, koelkasten, wasmachines)
- d. Woninginrichting (o.a. meubelen, vloerbedekking, woningtextiel en verlichting)
- e. Doe-het-zelf (Klusmaterialen e.d.)
- f. Bloemen, planten en tuinartikelen

<Vraag 9, 10 en 11 per afzonderlijke artikelgroep doorlopen. Na afronding van alle artikelgroepen doorgaan met vraag 12>

12. Nu wil ik iets vragen over uw bezoekmotief. U winkelt het vaakst in <display gebied van vraag 8> Waarom kiest u voor dit gebied? Wat zijn voor u de belangrijkste redenen?

(ENQ: antwoorden niet oplezen, meer dan één antwoord mogelijk)

- a. Nabijheid / afstand
- b. Gewoonte
- c. Bepaalde winkels en producten
- d. Veelheid winkels
- e. Lage prijs
- f. Kwaliteit winkelaanbod
- g. Bereikbaarheid en parkeergelegenheid
- h. Sfeer
- i. Overig, namelijk

13. Dan wil ik u nu een rapportcijfer van 1 tot 10 vragen voor een aantal zaken die betrekking kunnen hebben op dit winkelgebied?

<display voor interviewer: winkelgebied uit vraag 8>

(ENQ: opnoemen)

Welk rapportcijfer geeft u voor:

- a. het aantal winkels
- b. de kwaliteit van de winkels
- c. de sfeer/ambiance winkelgebied
- d. de veiligheid van de winkelomgeving
- e. de parkeermogelijkheden voor de auto
- f. de parkeermogelijkheden voor de fiets

<rapportcijfer van 1 t/m 10 + antwoordcategorie weet niet/niet van toepassing>

<aspecten randomiseren>

14. Heeft u in het afgelopen jaar winkelen in dit winkelgebied gecombineerd met bezoek aan horeca, cultuurinstellingen of entertainment?
(ENQ: SPONTAAN ANTWOORD/MULTIPLE)

Nee > door naar volgende vraag

Ja, met [LIJST]

- a. discotheek/houseparty
- b. bioscoop/filmhuis
- c. toneel, concert, operette, opera, cabaret of musical
- d. revue/show
- e. museum of tentoonstelling
- f. café/bar
- g. Lunchroom
- h. cafetaria, snackbar, fastfoodgelegenheid
- i. restaurant (geen fastfood)
- j. speelhal/casino
- k. Sportwedstrijden
- l. attractiepunten (dierenpark, amusementspark, e.d.)
- m. Bibliotheek
- n. bowlingcentrum
- o. snookercentrum
- p. lasergames
- q. midgetgolf
- r. (subtropisch) zwembad
- s. evenementenhal
- t. anders, nl

15. Per aspect genoemd bij vraag 14: Hoe vaak combineert u winkelen in dit winkelgebied met bezoek aan<genoemde activiteit>

Overige vragen

De laatste vragen gaan over het huishouden waartoe u behoort.

16. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?
17. In welk jaar bent u geboren?
18. In welk land bent u geboren?
19. Wat is uw hoogst voltooide opleiding, dus die u met een diploma heeft afgesloten?
  - a. Geen onderwijs / basisonderwijs
  - b. LBO/VMBO/MAVO (MULO, ULO, opleiding leerling-wezen)
  - c. MBO (MTS, MEAO, Politie school, Verpleegsteropleiding)
  - d. HAVO/VWO (gymnasium, HBS, MMS)
  - e. HBO (HTS, HEAO, Sociale academie)
  - f. WO (Universteit, Hogeschool, Post-HBO)
  - g. Anders, namelijk
  - h. Weet niet
  - i. Wil niet zeggen/geen antwoord
20. (ENQ: noteer zonder te vragen man of vrouw)

5.2 Aanvullende vragen grensoverschrijdend koopgedrag

<Vraag afnemen aan alle respondenten>

1. Heeft u het afgelopen jaar een winkelgebied in Duitsland/Nederland bezocht?
  - a. Ja, ga door naar vraag 2
  - b. Nee, naar vraag 8
2. Welk winkelgebied in welke plaats in Duitsland/Nederland heeft u de laatste keer bezocht?
3. Welk winkelgebied in welke plaats in Duitsland/Nederland bezoekt u meestal?
4. Welk winkelgebied in welke plaats in Duitsland/Nederland bezoekt u ook wel eens?
5. Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar in totaal een winkelgebied in Duitsland/Nederland bezocht?
  - a. Vrijwel dagelijks
  - b. 1 keer per week
  - c. 2 tot 3 keer per maand
  - d. 1 keer per maand
  - e. Minder dan 1 keer per maand
6. Wat is voor u de belangrijkste reden dat u <winkelgebied uit vraag 3> in Duitsland/Nederland bezoekt? Is dat (enq. Lees voor):
  - a. Vanwege aankoop dagelijkse artikelen
  - b. Om recreatief te winkelen
  - c. Om doelgerichte aankopen te doen (bv wonen, elektro of bouwmarkt)
  - d. Vanwege andere reden
7. Indien andere reden: Welke andere reden is dat?
  - a. Bezoek markt
  - b. Horeca
  - c. Cultuur
  - d. Evenementen
  - e. Werk/zaken
  - f. Bezoek familie/vrienden
  - g. Anders, namelijk.....

Ik noem u een aantal aspecten van <winkelgebied uit vraag 3>. Kunt u per aspect aangeven of dit voor u een belangrijke reden is om dit winkelgebied in Duitsland/Nederland te bezoeken?

a. Kwaliteit winkels	ja/nee
b. Aantal winkels	ja/nee
c. Prijsniveau winkels	ja/nee
d. Variatie assortiment	ja/nee
e. Klantvriendelijkheid	ja/nee
f. Sfeer/gezelligheid	ja/nee
g. Veiligheid	ja/nee
h. Bereikbaarheid auto	ja/nee
i. Bereikbaarheid OV	ja/nee
j. Aantal parkeerplaatsen	ja/nee
k. Hoogte parkeertarief	ja/nee
l. Kwaliteit horeca	ja/nee

8. Indien geen winkelgebied in Duitsland/Nederland bezocht: Waarom heeft u het afgelopen jaar geen winkelgebied in Duitsland/Nederland bezocht
- a. Onbekend
  - b. Te ver weg
  - c. Te veel moeite
  - d. Kan alles in de buurt krijgen
  - e. Winkels zijn te duur
  - f. Geen tijd
  - g. Ben niet mobiel
  - h. Taalprobleem
  - i. Slechte ervaringen
  - j. Anders, namelijk:.....

**HARTELIJK DANK VOOR UW MEDEWERKING
EN EEN PRETTIGE DAG/AVOND VERDER**